

EKODIALOG Maciej Mikulski

ul. Stępińska 48/58 lok. 4

00-739 Warszawa

tel.: 604 533 262

e-mail: biuro@ekodialog.pl

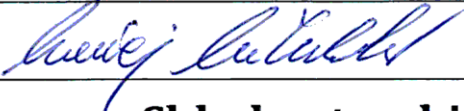
**Prognoza oddziaływania na środowisko
"Programu ochrony środowiska
dla Gminy Uścimów do roku 2024"**

Warszawa, 2021

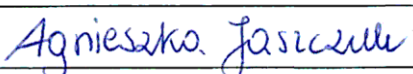
Prognoza oddziaływania na środowisko ” Programu ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024”

Data sporządzenia dokumentu: 19.02.2021 r.

Praca wykonana pod kierunkiem:

Maciej Mikulski	
-----------------	--

Skład autorski:

Agnieszka Jaszczuk	
--------------------	--

Spis treści

1	Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko	5
2	Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	5
3	Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu	6
4	Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko.....	6
5	Stan środowiska obszaru objętego programem	7
5.1	Ochrona klimatu i jakości powietrza	7
5.1.1	<i>Ocena stanu</i>	7
5.2	Zagrożenia hałasem	9
5.2.1	<i>Ocena stanu</i>	9
5.3	Pola elektromagnetyczne	10
5.3.1	<i>Ocena stanu</i>	10
5.4	Gospodarowanie wodami.....	11
5.4.1	<i>Ocena stanu</i>	11
5.5	Gospodarka wodno-ściekowa.....	18
5.5.1	<i>Ocena stanu</i>	18
5.6	Zasoby geologiczne	19
5.6.1	<i>Ocena stanu</i>	19
5.7	Gleby.....	20
5.7.1	<i>Ocena stanu</i>	20
5.8	Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	21
5.8.1	<i>Ocena stanu</i>	21
5.9	Zasoby przyrodnicze.....	25
5.9.1	<i>Ocena stanu</i>	25
5.10	Zagrożenia poważnymi awariami.....	27
5.10.1	<i>Ocena stanu</i>	27
6	Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody.....	29
7	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	32
8	Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.....	38

9	Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru.	38
9.1	Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu.....	38
9.2	Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych.....	39
9.3	Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie <i>Ustawy o ochronie przyrody</i> , w tym obszarów Natura 2000	39
9.4	Ochrona zasobów naturalnych.....	40
9.5	Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu	40
9.6	Ochrona klimatu akustycznego	40
9.7	Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków	40
9.8	Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych.....	41
10	Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia	41
11	Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie.....	42
12	Wykaz aktów prawnych.....	42
13	Bibliografia	44
14	Spis tabel	42
15	Spis rysunków.....	42

1 Podstawa prawna i cel sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko

Przedmiotem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest „Program ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024”. Podstawą prawną przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (*Ustawa ooś*) [1],

Konieczność opracowania *Prognozy* wynika z faktu, że w *Programie* przewidziano do realizacji przedsięwzięcia (zadania), które zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko [14] zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. *Program* więc należy do dokumentów wymienionych w art. 46 ust. 1 pkt 2 *Ustawy ooś*. Zgodnie z tym artykułem projekt takiego dokumentu wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zaś zgodnie z art. 51 ust. 1 *Ustawy ooś* organ opracowujący taki dokument zobowiązany jest sporządzić również prognozę oddziaływania na środowisko.

Zawartość *Prognozy* oddziaływania na środowisko wynika z art. 51 ust. 2 *Ustawy ooś*. Zaś stopień szczegółowości zawartych informacji według art. 53 ust. 1 *Ustawy ooś* zależy od decyzji organów wymienionych w art. 57 i 58 tej ustawy, tj. od ustaleń z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska oraz Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Celem prognozy oddziaływania na środowisko sporządzanej w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wskazanie potencjalnych zmian w środowisku wynikających z realizacji działań zawartych w dokumencie. W *Prognozie* wskazuje się na charakter i zasięg potencjalnego oddziaływania, oraz wyznacza działania mające na celu zapobieganie/minimalizację potencjalnych negatywnych oddziaływań na środowisko, w tym na zdrowie ludzi.

2 Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024 została opracowana, ponieważ przewidziane są w nim do realizacji zadania, które zgodnie z polskim prawem zaliczane są do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, co jednocześnie obliguje organ opracowujący dokument do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko tego dokumentu oraz sporządzenia prognozy takiego oddziaływania.

Prognoza zawiera informacje o stanie środowiska, istotnych problemach ochrony środowiska oraz możliwym oddziaływaniu na środowisko dokumentu, dla którego jest sporządzana. W przypadku Programu ochrony środowiska dla Gminy Uścimów elementami środowiska, które szczególnie wymagają interwencji są przede wszystkim wody powierzchniowe. Natomiast największe zagrożenie dla ludzi i środowiska stanowi susza i powiązane z nią zjawiska.

Oceny stanu środowiska dokonano w ramach 10 obszarów interwencji, które są kluczowe do podjęcia działań strategicznych zmierzających do poprawy stanu poszczególnych elementów środowiska. Analiza pod kątem możliwości negatywnego oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 zadań ujętych w Programie ochrony środowiska dla Gminy Uścimów, wykazała, że ich realizacja nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko.

Obszary interwencji:

- 1) **Ochrona klimatu i jakości powietrza**
- 2) **Zagrożenia hałasem**
- 3) **Pola elektromagnetyczne**
- 4) **Gospodarowanie wodami**
- 5) **Gospodarka wodno-ściekowa**
- 6) **Zasoby geologiczne**

7) Gleby**8) Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów****9) Zasoby przyrodnicze****10) Zagrożenie poważnymi awariami**

3 Informacje o zawartości i głównych celach dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko została sporządzona dla „Programu ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024” zwanego w dalszej części „POŚ dla Gminy Uścimów”. Podstawowym celem sporządzenia i uchwalenia POŚ dla Gminy Uścimów jest realizacja przez Gminę polityki ochrony środowiska zbieżnej z założeniami najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych. POŚ dla Gminy Uścimów stanowić będzie podstawę funkcjonowania systemu zarządzania środowiskiem spajającą wszystkie działania i dokumenty dotyczące ochrony środowiska i przyrody na szczeblu JST.

Celem strategicznym POŚ dla Gminy Uścimów jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gminy Kraśnobród, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam, gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w POŚ dla Gminy Uścimów rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi.

POŚ dla Gminy Uścimów zawiera:

- 1) omówienie i powiązanie celów zawartych w strategiach i programach wynikających z *Ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* [3];
- 2) charakterystykę ogólną Gminy;
- 3) ocenę stanu środowiska na terenie Gminy Uścimów z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: (1) ochrona klimatu i jakości powietrza, (2) zagrożenia hałasem, (3) pola elektromagnetyczne, (4) gospodarowanie wodami, (5) gospodarka wodno-ściekowa, (6) zasoby geologiczne, (7) gleby, (8) gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, (9) zasoby przyrodnicze, (10) zagrożenia poważnymi awariami;
- 4) wyznaczenie celów, kierunków interwencji i zadań wynikających z oceny stanu środowiska i przeprowadzonej analizy SWOT dla każdego obszaru interwencji;
- 5) harmonogram rzeczowo-finansowy zadań własnych i monitorowanych;
- 6) omówienie systemu realizacji POŚ dla Gminy Uścimów w zakresie prawidłowego zarządzania, monitorowania i finansowania.

4 Metodyka sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko

Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024” przebiegało wieloetapowo i obejmowało kolejno:

- ocenę aktualnego stanu środowiska na obszarze objętym dokumentem, zawierającą analizę zasobów i walorów środowiska oraz jakości środowiska;
- ocenę potencjalnego wpływu ustaleń dokumentu na środowisko przyrodnicze, w tym na zdrowie ludzi;
- opracowanie propozycji minimalizacji negatywnych skutków realizacji ustaleń dokumentu w obszarach, w których zidentyfikowano znaczące negatywne oddziaływania;
- opracowanie systemu monitorowania środowiskowych skutków wdrażania dokumentu strategicznego.

Opracowując Prognozę zastosowano metodę indukcyjno-opisową oraz metodę analogii środowiskowych. Ocenę stanu środowiska przyrodniczego oraz analizę jakości jego poszczególnych elementów sporządzono przy wykorzystaniu dostępnych danych na temat obszaru Gminy Uścimów tj. studium literatury, informacji pozostających w zasobach administracji rządowej i samorządowej, danych statystyki pu-

blicznej oraz państwowego monitoringu środowiska. Szczegółową analizę wpływu ustaleń POŚ dla Gminy Uścimów na środowisko opracowano wykorzystując metodę macierzy interakcji.

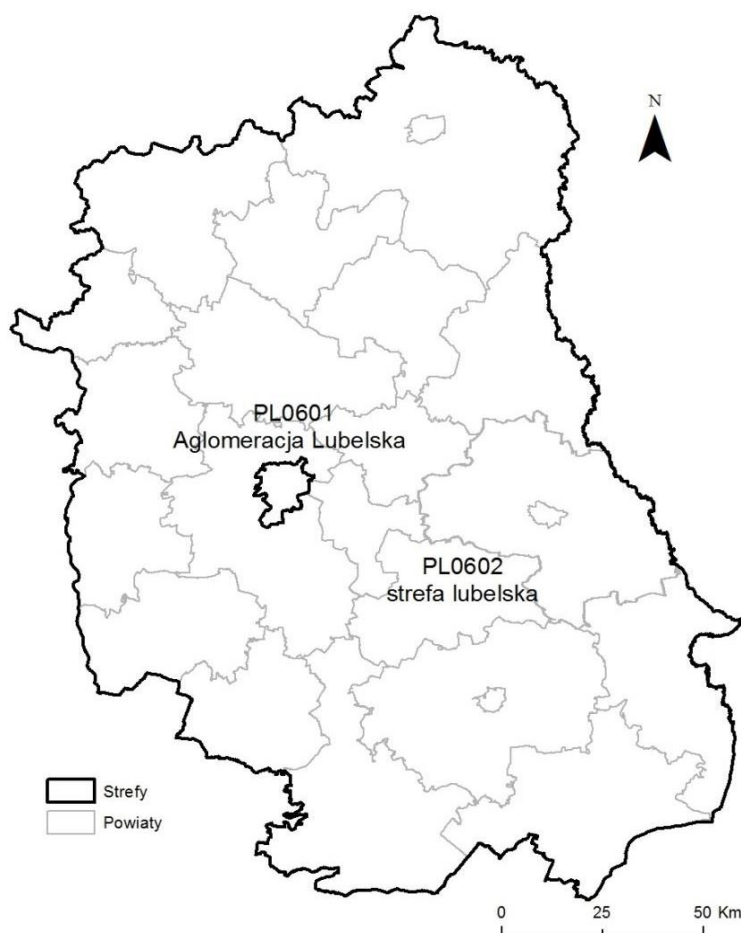
Zakres Prognozy oddziaływania na środowisko „Programu ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024” wynika z art. 51 *Ustawy ooś* [1]. Ponadto, zgodnie z art. 53 ust. 1 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie (pismo znak: WOOŚ.411.12.2020.KKO z dnia 7 maja 2020r.) oraz Lubelskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Lublinie (pismo znak: DNS-NZ.7016.90.2020 z dnia 22 kwietnia 2020r.).

5 Stan środowiska obszaru objętego programem

5.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

5.1.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 86 *Ustawy Prawo ochrony środowiska (Ustawy poś)* [2] w Rozporządzeniu Ministra środowiska w sprawie poziomy niektórych substancji w powietrzu [15] określono ich dopuszczalne i docelowe poziomy oraz poziomy celów długoterminowych. Zgodnie z art. 88 ust. 1 *Ustawy poś* oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMS) [4], [2]. Na terenie województwa lubelskiego oceny jakości powietrza dokonuje GIOŚ, który wyniki swoich badań zgodnie z art. 89 *Ustawy poś* przedstawia w corocznych raportach. Obecnie system monitoringu jakości powietrza oparty jest o obowiązujący „Program Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2020”.

Rysunek 1. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2019.

Zgodnie z klasyfikacją stref dla celów oceny jakości powietrza, obszar Gminy Uścimów znajduje się w strefie lubelskiej. Na terenie Gminy Uścimów w 2019 roku nie wyznaczono punktu monitoringu jakości powietrza. Najbliższy punkt pomiarowy znajdował się w mieście Lublin na ulicy Obywatelskiej, w odległości około 35 km w prostej linii od siedziby Gminy Uścimów. Punkt ten, podobnie jak pozostałe najbliższe Gminie Uścimów punkty, bada tło miejskie. Najbliższy punkt monitoringowy badający tło pozamiejskie, w warunkach zbliżonych do panujących na terenie Gminy Uścimów, znajdował się w gminie Wola Mysłowska, na terenie miejscowości Jarczew, oddalonej od siedziby Gminy Uścimów o ponad 75 km w linii prostej. Wyniki klasyfikacji przedstawiono w poniższej tabeli:

Tabela 1. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie lubelskiej za rok 2019.

Klasy wynikowe dla poszczególnych zanieczyszczeń														
	SO ₂	NO ₂ NO _x	CO	C ₆ H ₆	PM ₁₀	PM _{2,5}	PM _{2,5} II faza	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃	
													poziom docelowy	poziom celu długoterm.
Kryterium ochrona zdrowia														
rok 2019	A	A	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	C	A	D2
Kryterium ochrona roślin														
rok 2019	A	A	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	A	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2019,

Objaśnienia:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych i poziomów docelowych
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny i poziomy docelowe.
- klasa C1 - stężenia PM_{2,5} przekraczają poziom dopuszczalny dla fazy II (do osiągnięcia do 1 stycznia 2020 roku),
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego.

W 2019 roku, strefa lubelska dla kryterium ochrony zdrowia uzyskała klasę C ze względu na przekroczenie docelowego stężenia średniorocznego powyżej 1 ng/m³ dla benzo(a)pirenu. Ponadto Klasę D2 ze względu na przekroczenie celu długoterminowego: średniego 8 godzinnego stężenia ozonu powyżej 120 µg/m³ do osiągnięcia w 2020 roku. Nie stwierdzono przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do pozostałych zanieczyszczeń.

Gmina Uścimów przynależy do strefy lubelskiej i podobnie jak cała strefa, należy do klasy D2 dla ozonu zarówno dla kryterium ochrona zdrowia, jak i ochrona roślin. Jednakże na terenie Gminy nie stwierdzono przekroczenia poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu (Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2019).

Według Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2019 największe ładunki emisji komunalno-bytowej B(a)P oraz PM₁₀ na obszarze Gminy Uścimów dostają się do atmosfery z terenu wsi: Krasne, Stary i Nowy Uścimów oraz Maśluchy i Głębokie, a także Stara i Nowa Jedlanka. Natomiast największe ładunki emisji liniowej PM₁₀ pojawiają się w ciągu dróg: Ostrów Lubelski – Uhnin oraz Ostrów Lubelski – Nowy Orzechów, nieco mniejsze zaś wzdłuż drogi łączącej Drozdówkę i Krasne. Większość budynków na terenie Gminy ogrzewana jest indywidualnie ze spalania paliw kopalnych (PGN). Za najbardziej ekologiczne, to jest nieemitujące zanieczyszczeń pyłowych i produktów niepełnego spalania, uchodzą nowoczesne kotły na węgiel (np.: tzw. ekogroszek) oraz kotły gazowe. Na terenie Gminy nie występuje sieć gazowa. Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB) na terenie Gminy nie występują zakłady emitujące zanieczyszczenia do atmosfery.

Na terenie Gminy znajdują się natomiast obiekty hodowlane. Mogą być one źródłem uciążliwości zapachowej. Według art. 222 Ustawy poś poziom substancji zapachowych w powietrzu nie powinien przekraczać wartości odniesienia substancji zapachowych w powietrzu. Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu [16] określa te wartości również dla niektórych substancji potencjalnie odorogennych. Opracowano ponadto Kodeks przeciwdziałania

nia uciążliwości zapachowej oraz Listę substancji i związków chemicznych, które są przyczyną uciążliwości zapachowej. Niemniej brak jest aktualnie regulacji prawnych dotyczących uciążliwości zapachowej.

Główne czynniki mające negatywny wpływ na jakość powietrza na terenie Gminy to niska emisja z indywidualnego ogrzewania (szczególnie w okresie zimowym) oraz zanieczyszczenia transportowe (PGN). W przypadku ozonu na podwyższenie jego stężenia wpływ mają szczególnie wysoka temperatura i duże nasłonecznienie. Nie stwierdzono znacznego napływu zanieczyszczeń spoza terenu Gminy, który miał by wpływ na jakość powietrza.

Energia odnawialna

Do źródeł energii odnawialnej (OZE) należy energia słońca, wiatru, wody, pochodząca z biomasy oraz geotermalna. Na terenie Gminy możliwe jest wykorzystanie słońca, wiatru oraz geotermii niskotemperaturowej, przy czym wykorzystanie wiatru ograniczone jest przepisami Ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych [5]. Prowadzone i planowane są inwestycje w wykorzystanie energii słonecznej, głównie w postaci instalacji solarnych (441, planowane 140) i w mniejszym stopniu fotowoltaicznych (3), ale również pomp ciepła i nowoczesnych kotłów na biomasę (pellet) (15) (oze.uscimow.eu). Gmina prowadziła również termomodernizację budynków użyteczności publicznej. Organizuje ponadto spotkania dla mieszkańców promujące programy rządowe wspierające termomodernizację budynków, wymianę pieców i rozwój OZE, np.: Czyste powietrze, Agroenergia i Mój Prąd. Prowadzone są również inwestycje poprawiające stan dróg na terenie Gminy. Gmina posiada także opracowany Plan Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN).

5.2 Zagrożenia hałasem

5.2.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 113 ust. 2 Ustawy poś [2] ustalono dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku [17]. Oceny stanu akustycznego zgodnie z art. 117.1. Ustawy poś dokonuje GIOŚ w ramach PMŚ.

Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.

Lp.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy poziom dźwięku w dB			
		Drogi lub linie kolejowe ¹⁾		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L _{DN}	L _N	L _{DN}	L _N
1	a) Strefa ochronna "A" uzdrowiska b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży c) Tereny domów opieki społecznej d) Tereny szpitali w miastach	64	59	50	40
3	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy zagrodowej c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe d) Tereny mieszkaniowo-usługowe	68	59	55	45
4	Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. Mieszkańców ²⁾	70	65	55	45

Źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Tabela 3).

Objaśnienia:

L_{DN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku; L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy;

¹⁾ Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

- ²⁾ Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych.

Na obszarze Gminy brak punktów monitoringu hałasu. W 2018 roku najbliższe położone punkty monitoringu zlokalizowane były przy drodze krajowej nr 12 w pobliżu miasta Lublin w odległości około 30 km od siedziby Gminy Uścimów oraz przy drodze krajowej nr 19 w pobliżu miasta Kock, ponad 35 km od siedziby Gminy. Pomiary w punktach prowadzone były przez zarządzających drogami, zaś w pobliżu Lublina również przez WIOŚ. Pomiary krótkookresowe wykazały przekroczenie norm hałasu w większości punktów (Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2018). Przez teren Gminy Uścimów nie przebiega żadna linia kolejowa (mapa PKP PLK). Na terenie Gminy brak również lotnisk, zaś samoloty na wysokości przelotowej poruszające się po drogach lotniczych w pobliżu Gminy produkują hałas, który może nie być słyszalny na powierzchni ziemi, zaś nisko przelatujące samoloty wojskowe lub śmigłowce stanowią pojedyncze zdarzenia.

Na terenie Gminy brak jest dużych zakładów przemysłowych, które mogłyby być źródłem hałasu. Z zakładami produkcyjnymi obejmującymi głównie hodowlę zwierząt oraz uprawę roślin, a także firmami handlowymi związany jest hałas generowany głównie przez transport towarów. W przypadku stwierdzonego przekroczenia norm hałasu, właściciel powinien podjąć kroki prowadzące do poprawy stanu.

Gmina Uścimów leży na uboczu głównych połączeń transportowych i brak na jej terenie dróg rangi międzynarodowej oraz krajowej i wojewódzkiej (Mapa GDDKiA średniego dobowego ruchu rocznego). Przez teren Gminy przebiegają natomiast drogi powiatowe i gminne. Hałas transportowy zależy od natężenia ruchu, dlatego dotyka nie tylko główne ciągi komunikacyjne, ale również drogi niższej rangi, po których odbywa się ruch lokalny. Bazując na danych z Rocznej oceny jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2018, w Gminie Uścimów największy ruch panuje na drogach: Ostrów Lubelski – Uhnin, Ostrów Lubelski – Nowy Orzechów oraz wzdłuż drogi łączącej Drozdówkę i Krasne.

Tereny Gminy są zagrożone głównie hałasem komunikacyjnym. Dotyczy to szczególnie mieszkańców domów położonych w pobliżu najczęściej użytkowanych szlaków komunikacyjnych. Duży związek z poziomem hałasu ma również stan nawierzchni dróg oraz stan techniczny pojazdów po nich jeżdżących. Gmina podejmuje działania mające na celu poprawę stanu dróg na terenie Gminy.

5.3 Pola elektromagnetyczne

5.3.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 123 *Ustawy poś* [2] oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 122 *Ustawy poś* ustalono dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku wskazane w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku [18]. Zgodnie z art. 122a ust. 1 i 2 *Ustawy poś* pomiary poziomów elektromagnetycznych w środowisku wykonuje prowadzący instalację lub użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, a następnie przekazuje Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska i Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu (PWIS). GIOŚ prowadzi okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku, na podstawie których prowadzi aktualizowany corocznie rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Na terenie Gminy Uścimów w 2019 roku nie wyznaczono punktu pomiarowego pól elektromagnetycznych (Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych za rok 2019). Najbliższy punkt badający tereny wiejskie zlokalizowany był w miejscowości Niedźwiada w Gminie Niedźwiada w powiecie lubartowskim w odległości około 20 km od siedziby Gminy Uścimów.

Obszar Gminy zasilany jest w energię elektryczną z istniejącej napowietrznej sieci średniego i niskiego napięcia. Przez teren Gminy nie przebiegają linie najwyższych i wysokich napięć, brak również stacji elektroenergetycznych (GPZ) (dane PSE). W pobliżu miejscowości Nowy i Stary Uścimów zlokaliz-

zowane są natomiast nadajniki sieci komórkowych (Mapa lokalizacji Stacji Bazowych). Sprzęty domowe również produkują pole elektromagnetyczne. Żadne z wymienionych źródeł nie produkuje PEM o natężeniu przekraczającym poziom dopuszczalny.

Tabela 3. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.

Lokalizacja stacji	Typ terenu	Wyniki pomiarów za rok 2019 [V/m]	Dopuszczalny poziom PEM [V/m]
Niedźwiada	Tereny wiejskie	0,49	61

Źródło: Wyniki pomiarów monitoringowych PEM za rok 2019.

5.4 Gospodarowanie wodami

Zgodnie z Ustawą *Prawo Wodne* [6] dla potrzeb gospodarowania wodami wody dzieli się na:

- 1) Jednolite części wód powierzchniowych (JCWP), z wyodrębnieniem jednolitych części:
  - a) Wód przejściowych lub przybrzeżnych.
  - b) Wód sztucznych lub silnie zmienionych;
- 2) Jednolite części wód podziemnych (JCWPd);
- 3) Wody podziemne w obszarach bilansowych.

Zgodnie z art. 349.2. ww. ustawy badania i oceny stanu wód powierzchniowych i podziemnych dokonuje się w ramach PMŚ. Zgodnie z art. 349.3-5, 349. 10, 349.8 oraz art. 17.2. pkt. 1. badania JCWP prowadzi GIOŚ i PSHM zaś oceny stanu JCWP dokonuje GIOŚ, zaś badań i oceny stanu JCWPd dokonuje PSH.

5.4.1 Ocena stanu

Jednolite części wód podziemnych

Obszar Gminy Uścimów, zgodnie z aktualnym podziałem na 172 JCWPd, położony jest w całości w granicach JCWPd nr 75. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 75 znajduje się w tabeli poniżej.

Tabela 4. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 75.

Jednolita część wód podziemnych (JCWPd)	Identyfikator UE	PLGW200075
	Numer JCWPd	75
Lokalizacja	Dorzecze	Wisły
	Region wodny	Środkowej Wisły
	RZGW	Warszawa
	Zlewnia	Wieprz
Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna	Stratygrafia i charakterystyka pięter wodonośnych	<ul style="list-style-type: none"> • Q1- wody porowe w utworach piaszczysto-żwirowych • Q2- wody porowe w utworach piaszczysto-żwirowych • Pg-Ng- wody porowe w utworach piaszczystych • K- wody szczelinowe w utworach geł, kredy pizającej, margli, opok, wapieni, wapieni marglistych i margli piaszczystych
	Średnia miąższość warstwy wodonośnej	>40
	Liczba pięter wodonośnych	1-3
	Charakterystyka nadkładu warstwy wodonośnej	W równowadze utwory przepuszczalne i słaboprzepuszczalne
Antropopresja	Leje depresji	Lokalne związane z poborem wód podziemnych
Pobór wód [tys. m ³ rok] - pobór rejestrowany - 2011 r	Dla zaopatrzenia ludności w wodę, przemysłu i inne	13 439,07
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [m ³ /d]	zasoby	600 431
	% wykorzystania zasobów	6,1

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 75. Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd.

Legenda: Q - piętro czwartorzędowe; Pg-Ng - piętro paleogeńsko-neogeńskie; K - piętro kredowe.

Poziom czwartorzędowy przypowierzchniowy, który nie jest izolowany od powierzchni terenu, zasilany jest infiltracyjnie, zaś drenowany przez rzeki. Posiada wybitnie lokalny charakter krążenia wód. Poziom Q2 również może być zasilany infiltracyjnie, ale tylko w miejscach pozbawionych nadkładu. W pozostałych natomiast zasilany jest z przesączenia się wód z poziomu nadległego, lub z innych poziomów

przez utwory trudnoprzepuszczalne lub okna hydrogeologiczne. Drenaż natomiast zachodzi w dolinach głęboko wciętych rzek. Poziomy paleogeńsko-neogeński oraz kredowy (tworzące miejscami jeden poziom) zasilane są wodami przesączającymi się z nadległych poziomów wodonośnych, drenowane zaś przez główne cieki.

Rysunek 2. Zasięg występowania JCWPd względem Gminy Uścimów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Na podstawie informacji zawartych w karcie informacyjnej wiadomo, że stan ilościowy oraz chemiczny JCWPd nr 75 ocenia się jako dobry, czyli JCWPd nie jest zagrożona nieosiągnięciem wyznaczonych celów środowiskowych dla wód podziemnych. Nie stwierdzono również występowania presji na stan wód podziemnych.

Tabela 5. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Uścimów.

Lp.	Identyfikator UE	Numer JCWPd	Stan ilościowy	Stan chemiczny	Ogólna ocena stanu	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
1.	PLGW200090	75	dobry	dobry	dobry	niezagrożona

Źródło: Karta informacyjna JCWPd 75.

Na terenie Gminy nie występują punkty monitoringu wód podziemnych, najbliższe położone są w gminach ościennych. Dane na ich temat znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 6. Punkty monitoringu wód podziemnych w pobliżu Gminy Uścimów.

Miejscowość	Gmina	Nr MON-BADA	Nr JCWPd	Przedział pobierania [m p.p.t.]	Stratygrafia	Zwierciadło, ośrodek	Użytkowanie terenu	Końcowa klasa jakości
Turno	Sosnowica	2064	75	31,4-37	Pg-Ng	napięte, p	las	II
Wólka Rokicka	Lubartów	2065	75	41,2-48	K2	swobodne, p-sz	zabudowa wiejska	II

Ludwin	Ludwin	1764	90	24-29	K2	napięte, p-sz	zabudowa wiejska	III
Siemień	Miłków	1574	75	25,8-32	K2	napięte, p-sz	zabudowa wiejska	I

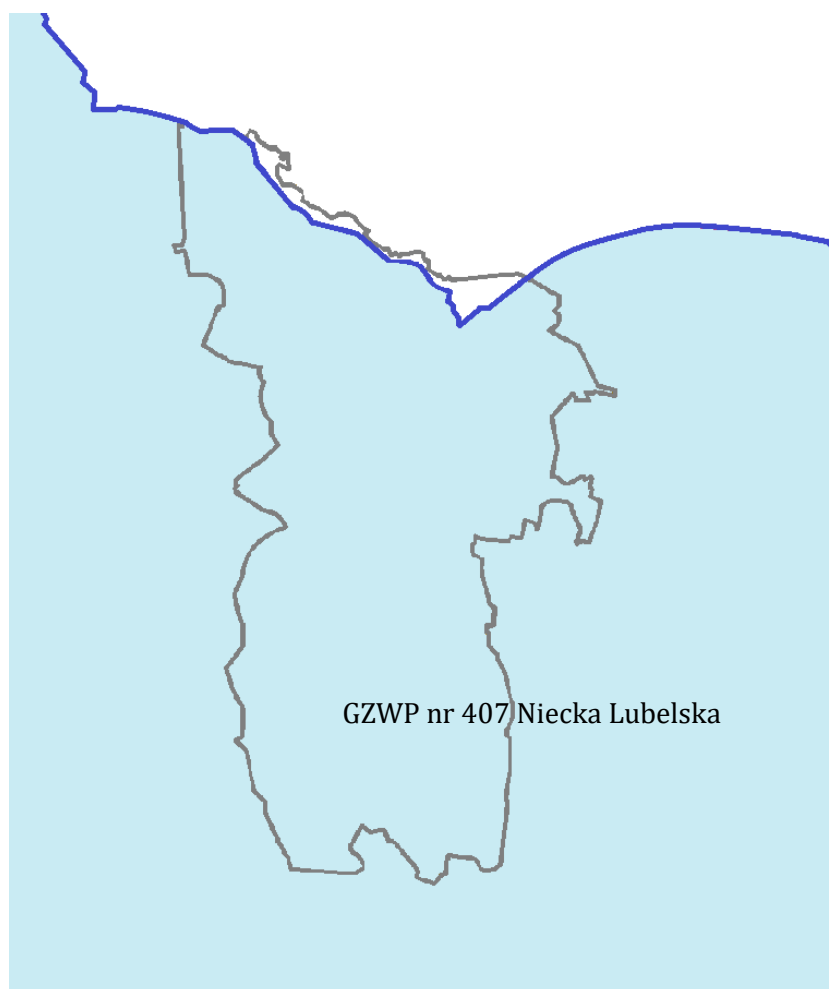
Źródło: Wyniki badań jakości wód podziemnych w 2019 r.

Legenda: p- ośrodek porowy, p-sz- ośrodek porowo-szczelinowy

Na terenie Gminy Uścimów znajdują się 3 ujęcia wód w celach wodociągowych. Położone są w miejscowościach: Drozdówka, Ochoża oraz Stary Uścimów. Woda z nich pobierana pochodzi z głębokości od 29 do 100 m, co oznacza, że należy do czwartorzędowego (Q2) i kredowego piętra wodonośnego (CBDH).

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Teren Gminy Uścimów w większości (poza północną krawędzią) położony jest na terenie GZWP Niecka Lubelska (Chełm-Zamość) o numerze 407. Zbiornik ma powierzchnię 9051 km². Warstwa wodonośna występuje w górnokredowych marglach, opokach, gezach oraz kredzie piszącej. W północnej części skały zbiornika położone są pod nakładem utworów czwartorzędowych. Na terenie Gminy miąższość osadów nadkładu według danych CBDG PIG-PIB waha się od 10 do ponad 60 m., średnio jest to 20-30 m. Zbiornik zasilany jest wodami opadowymi infiltrującymi na wychodniach lub przesączającymi się przez nakład, zaś drenowany głównie przez rzeki (Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce). Większość użytkowanych wód podziemnych ujmuje się z warstw kredowych należących do opisywanego GZWP.

Rysunek 3. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Uścimów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB.

Tabela 7. Charakterystyka GZWP Niecka Lubelska (Chełm-Zamość).

Nazwa GZWP	Niecka Lubelska (Chełm-Zamość)
Nr GZWP	407
Stratygrafia	Kreda górna
Typ zbiornika	porowo-szczelinowy
Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [m ³ /dobę]	1 099 600
Klasa jakości wody	I-III
Podatność na antropopresję	W części północnej bardzo mało podatny.

Źródło: Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce.

Jednolite części wód powierzchniowych

Na terenie Gminy Uścimów wody powierzchniowe występują głównie w postaci rzek, jezior oraz obszarów bagiennych. Rzeki stanowią:

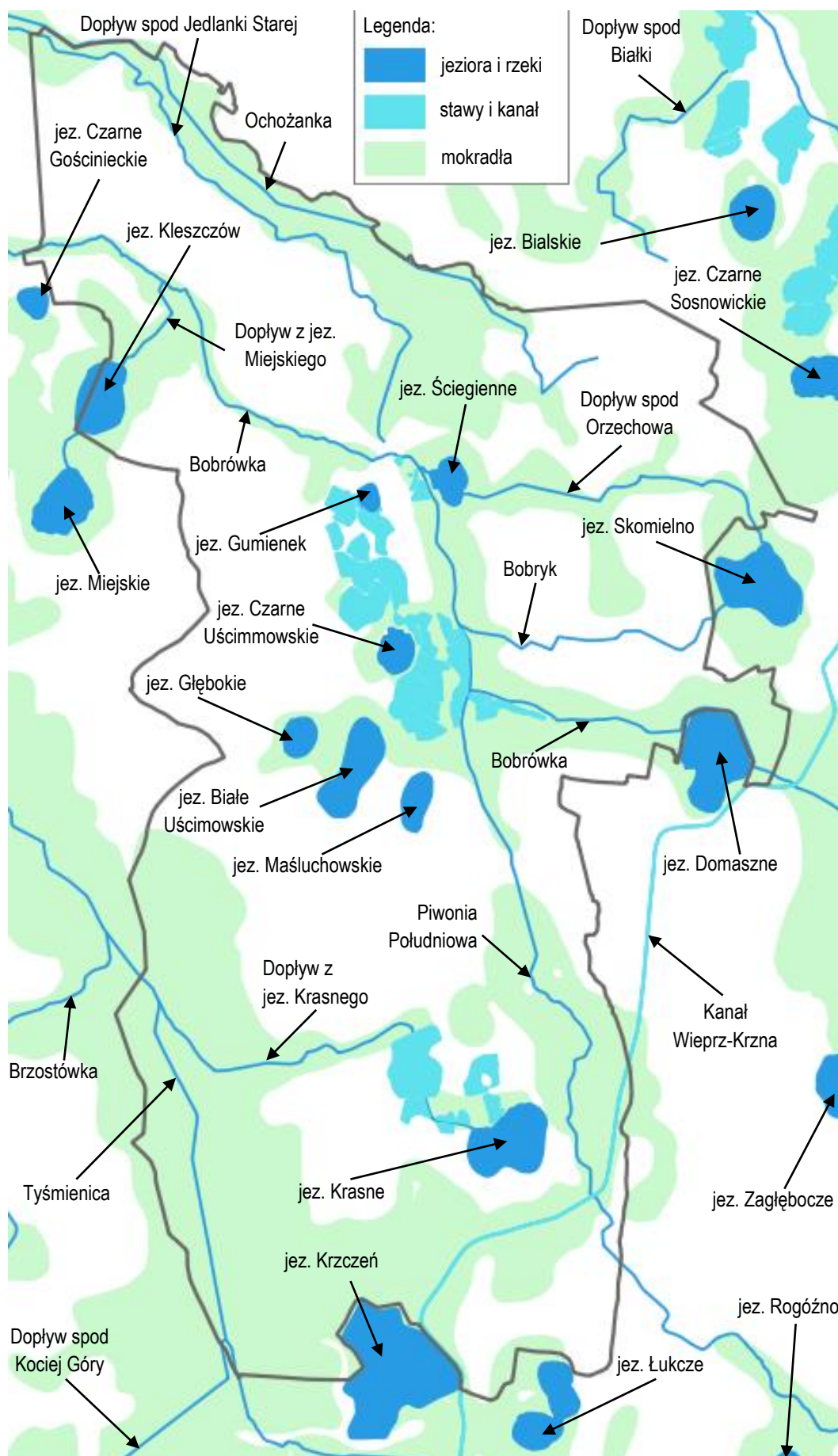
- Tyśmienica (dopływ Wieprza będącego dopływem Wisły) wraz z dopływami: z jeziora Krasnego,
- Bobrówka (dopływ Tyśmienicy) wraz z dopływami: Piwonia Południowa, Bobryk, Dopływ spod Orzechowa, Dopływ z jeziora Miejskiego,
- Ochoża (dopływ Tyśmienicy) wraz z Dopływem spod Jedlanki Starej

Jeziora natomiast są to:

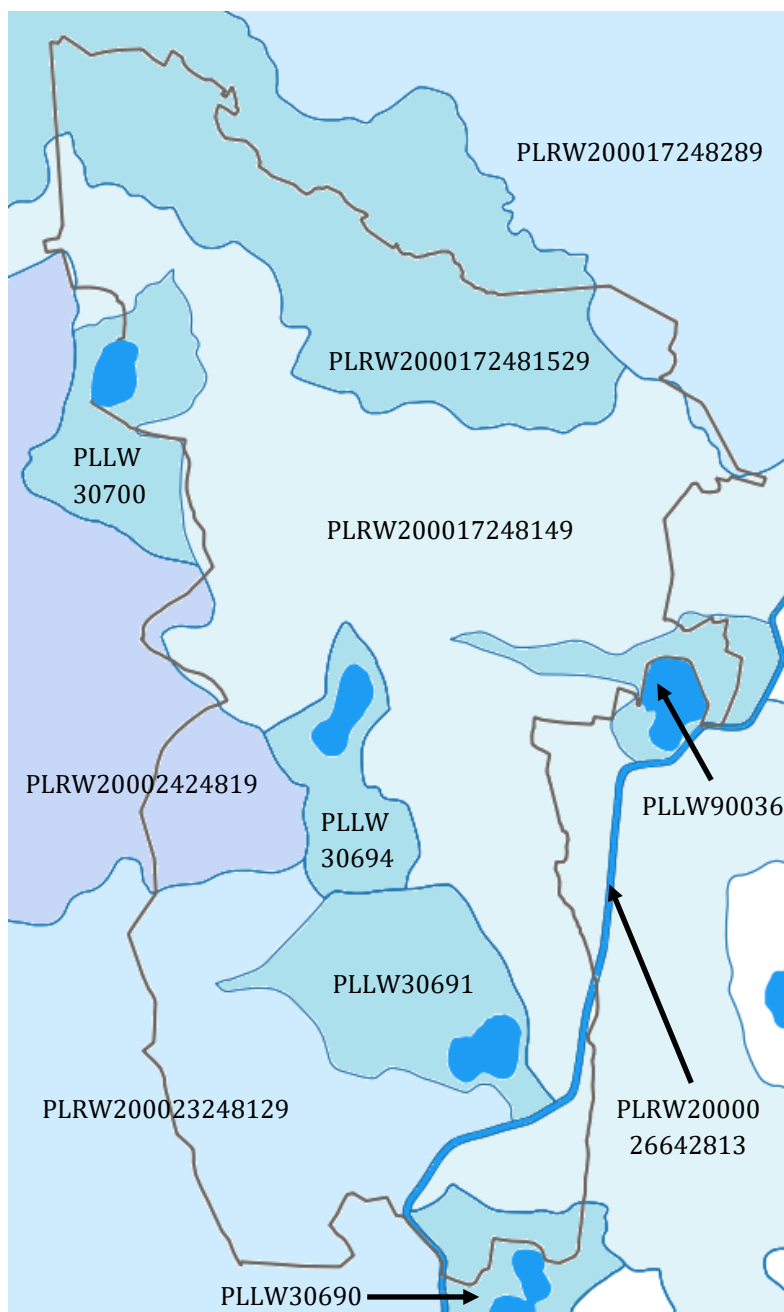
- Ściegienne
- Gumienek
- Czarne Uścimowskie
- Głębokie
- Białe Uścimowskie
- Maśluchowskie
- Krasne
- w części: Kleszczów i Krzczeń

W południowej części Gminy znajduje się ponadto kanał Wieprz-Krzna. Współczesne ukształtowanie terenu Gminy jest wynikiem procesów związanych przede wszystkim z deglacją lodolodu zlodowacenia Odry. Niewątpliwie swój udział ma również charakterystyczna dla całego regionu zrębowa budowa geologiczna oraz ciągła aktywność tektoniczna. Odpływ wód powierzchniowych z terenu Gminy odbywa się generalnie w kierunku północno-zachodnim. Jest to związane z obecnością pradoliny Pilicy-Wieprza-Krzny i wykorzystywaniem jej przez Tyśmienicę oraz Wieprz, który następnie wpada do Wisły. Natomiast obecność jezior jest związana z utworami powierzchniowymi zalegającymi na obszarze Gminy.

Gmina Uścimów znajduje się na terenie 6 JCWP rzecznych (JCWPrz) oraz 5 JCWP jeziornych (JCWPj). Pięć spośród cieków oraz cztery jeziora są monitorowane. Dwie spośród 6 JCWPrz nie posiadają na terenie Gminy wód powierzchniowych (Tyśmienica od Brzostówki do Piwonii oraz Konotopa) oraz dwie spośród 5 JCWPj (Łukcze i Tomaszne). Cztery spośród sześciu JCWPrz oraz jedna spośród pięciu JCWPj należą do SZCW to jest silnie zmienionych części wód. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły: „SZCW oznacza JCWP, której charakter został znacznie zmieniony na skutek fizycznego oddziaływania człowieka (...)”. Jedna spośród JCWPrz należy do SCW, to jest sztucznej części wód powstałej wskutek działalności człowieka.

Rysunek 4. Wody powierzchniowe oraz mokradła na terenie Gminy Uścimów i w okolicy.
Dane: opracowanie własne na podstawie geoportal, hydroportal oraz map google.

Rysunek 5. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Uścimów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

Tabela 8. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Uścimów.

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status	Monitorowanie	Stan	Ryzyko	Lokalizacja
Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych							
1	PLRW2000172481529	Ochożanka	naturalna	TAK	zły	zagrożona	Region Wodny Środkowa Wisła Dorzecze Wisła RZGW Lublin
2	PLRW200017248149	Bobrówka	SZCW	TAK	zły	zagrożona	
3	PLRW200023248129	Tyśmienica od źródeł do Brzostówki	SZCW	TAK	zły	zagrożona	
4	PLRW20002424819	Tyśmienica od Brzostówki do Piwonii	SZCW	TAK	zły	zagrożona	
5	PLRW200017248289	Konotopa	SZCW	TAK	zły	niezagrożona	
6	PLRW2000026642813	Kanał Wieprz-Krzna od Wieprza do dopływu z lasu przy Żulinkach	SCW	TAK	zły	zagrożona	

Jednolite części wód powierzchniowych jeziornych							Region Wodny Środkowa Wisła Dorzecze Wisła RZGW Lublin
1	PLLW30700	Kleszczów	naturalna	TAK	dobry	niezagrożona	
2	PLLW30694	Uścimowskie	naturalna	TAK	zły	zagrożona	
3	PLLW30691	Krasne	naturalna	TAK	zły	zagrożona	
4	PLLW30690	Łukcze	naturalna	TAK	zły	zagrożona	
5	PLLW90036	Tomaszne	SZCW	TAK	b.d.	zagrożona	

Źródło: Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły 2016. Program Państwowego monitoringu środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2020.

Na terenie Gminy znajdują się punkty monitoringu dwóch cieków: Ochożanka w pobliżu miejscowości Ochoża oraz Bobrówka w pobliżu miejscowości Rudka. Ponadto punkty monitoringu jezior, które położone są w granicach Gminy i monitoringowi podlegają.

Tabela 9. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Uścimów.

Lp.	Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP)			Ocena stanu na podstawie oceny GIOŚ					
	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Nazwa PPK Kod PPK	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCW
Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzecznych									
1	PLRW2000 172481529	Ochożanka (2018)	Dopływ spod Jedlinki Starej – Ochoża PL01S1101_0354	umiarkowana	b.d.	dobra	umiarkowany	b.d.	zły
2	PLRW2000 17248149	Bobrówka (2018)	Bobrówka – Rudka PL01S1101_1655	zła	dobra	poniżej dobrej	zły	dobry	zły
3	PLRW2000 23248129	Tyśmienica od źródeł do Brzostówki (2018)	Brzostówka – Rudka Kijańska PL01S1101_0455	umiarkowana	dobra	dobra	umiarkowany	b.d.	zły
4	PLRW2000 2424819	Tyśmienica od Brzostówki do Piwonii (2015)	Tyśmienica – Buradów PL01S1101_1641	dobra	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	dobry	zły
5	PLRW2000 17248289	Konotopa (2015)	Konotopa – Makoszka PL01S1101_3501	dobra	dobra	dobra	dobry	dobry	dobry
6	PLRW20000 26642813	Kanał Wieprz-Krzna od Wieprza do dopływu z lasu przy Żulinkach (2016)	Kanał Wieprz-Krzna – Stary Orzechów PL01S1101_3983	umiarkowana	dobra	bardzo dobra	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Jednolite Części Wód Powierzchniowych Jeziornych									
1	PLLW30700	Kleszczów (2019)	Kleszczów – stanowisko 1 PL01S1102_0650	umiarkowana	bardzo dobra	dobra	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
2	PLLW30694	Uścimowskie (2019)	Uścimowskie – stanowisko 1 PL01S1102_0651	zła	dobra	poniżej dobrej	zły	poniżej dobrego	zły
3	PLLW30691	Krasne (2018)	Krasne – stanowisko 1 PL01S1102_0654	umiarkowana	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
4	PLLW30690	Łukcze (2018)	Łukcze – stanowisko 2 PL01S1102_0658	umiarkowany	dobra	poniżej dobrej	umiarkowany	dobry	zły
5	PLLW90036	Tomasznie (2018)	Tomasznie – stanowisko 1 PL01S1102_3343	słaba	b.d.	poniżej dobrej	słaby	dobry	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych oraz jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu.

Spośród cieków Bobrówka posiada zły stan ekologiczny ze względu na ichtiofaunę, natomiast Kanał Wieprz-Krzna stan chemiczny poniżej dobrego ze względu na zanieczyszczenie difenyloterami bromowanymi (antypireny), rtęcią i jej związkami oraz heptachlorem (środek owadobójczy). Spośród jezior jezioro Uścimowskie ma zły stan ekologiczny ze względu na fitoplankton, podobnie jak Tomasznie stan słaby. Jezioro Kleszczów i Uścimowskie reprezentują stan chemiczny poniżej dobrego z powodu zanieczyszczenia diftalanem (składnik plastyfikatorów, czyli substancji zwiększających elastyczność) oraz

B(a)P, natomiast jezioro Krasne ze względu na zanieczyszczenie difenloeterami bromowanymi. Stan cieków i jezior w porównaniu do badań z lat 2013-2015 uległ pogorszeniu, szczególnie ogólny stan Tyśmienicy od Brzostówki do Piwonii oraz jeziora Kleszczów z dobrego stał się zły. Wszystkie cieki na terenie Gminy reprezentują zły stan ogólny, jedyny ciek, który posiada stan ogólny dobry nie posiada na terenie Gminy wód powierzchniowych. Wszystkie jeziora na terenie Gminy są zanieczyszczone chemicznie, dwa, które mają stan chemiczny dobry znajdują się poza terenem Gminy.

Główną przyczyną takiej oceny jest klasa elementów biologicznych oraz stan ekologiczny, jeśli określone zostaną one jako umiarkowane, lub gorsze, ogólna ocena stanu będzie zła. Jedną z przyczyn, mogą być głębokie zmiany, którym podlegała większość cieków na terenie Gminy, których bieg został uregulowany, zaś koryto przecięte budowlami poprzecznymi, co uczyniło z nich silnie zmienioną część wód. Kolejną może być rolnicze wykorzystanie terenu, powodujące eutrofizację wód, szczególnie w przypadku jezior. Dodatkowo jedną z części wód na terenie Gminy jest Kanał Wieprz-Krzna, przecinający południowo-wschodnią część Gminy. Jest to sztuczna część wód, która według dostępnej literatury bardzo negatywnie oddziałuje na przyległe tereny (Pichla 2011, Solis 2012, Michalczyk 2015). Powoduje m.in.: degradację gleb, szczególnie wobec postępującego niszczenia kanału oraz eutrofizację jezior, z którymi ma kontakt i które zmieniono na zbiorniki retencyjne (np.: Domaszno (JCWPj Tomaszne) i Krzczeń). Według załącznika do „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” przyjętego Uchwałą Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. [22] odbudowa i uszczelnienie kanału Wieprz-Krzna wpisane jest wśród inwestycji PGWWP „realizowanych lub planowanych do realizacji, służących poprawie retencji wód”.

Zagrożenie powodziowe i osuwiskowe

Zagrożenie powodziowe na terenie Gminy Uścimów występuje jedynie w sąsiedztwie rzeki Tyśmienica. Bezpośrednie otoczenie koryta rzeki to obszar szczególnego zagrożenia powodzią (Mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego ISOK). Natomiast na wysokości jeziora Krzczeń i Krasne wyznaczono obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi (Mapy wstępnej oceny ryzyka powodziowego ISOK). Są to tereny niezamieszkałe, dlatego też ewentualna powódź nie powinna stanowić zagrożenia dla mieszkańców. Według danych PGWWP (Hydroportal) na terenie Gminy znajduje się 6 jazów, występują ponadto tamy. Cieki na terenie Gminy są uregulowane.

Na terenie Gminy nie występują osuwiska. Nie stwierdzono również obszarów predysponowanych do wystąpienia ruchów masowych (Projekt Systemu Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO, Etap I PIG).

5.5 Gospodarka wodno-ściekowa

5.5.1 Ocena stanu

Sieć wodociągowa

W Gminie Uścimów znajdują się trzy ujęcia wód, oraz trzy stacje uzdatniania wody (SUW). Ujęcia wody wodociągowej na terenie Gminy nie posiadają stref ochronnych poza strefą ochrony bezpośredniej. Woda w celach profilaktycznych okresowo podlega chlorowaniu (dane Gminy). Sieć wodociągowa podlega zarządowi Gminy Uścimów. Na koniec 2019 roku długość sieci wyniosła 50 km zaś ilość przyłączy 1420, według danych PPIS zwodociągowanie Gminy wyniosło 100%. Wymagania dotyczące wody przeznaczonej do spożycia zgodnie z art. 13 Ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę *itd.* [7] znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi [19]. Według badań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS) w Lubartowie w 2019 r. w dwóch ujęciach w Gminie (Stary Uścimów i Drozdówka) stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości ogólnej liczby mikroorganizmów. Mimo, że jest to parametr o drugorzędym znaczeniu, przeprowadzono dezynfekcję i płukanie sieci. W 2020 r. badanie PPIS potwierdziły przydatność do spożycia przez ludzi wody wodociągowej w poszczególnych ujęciach (Ocena jakości wody z wodociągów zbiorowego zaopa-

trzenia w wodę, Gmina Uścimów, 2020 r.). Charakterystyka ujęć wodociągowych znajduje się w tabeli 16 zaś sieci wodociągowej w tabeli 17.

Tabela 10. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Uścimów.

Lokalizacja studni	Głębokość ujęcia [m]	Piętro wodonośne	Zaopatrzeni mieszkańcy	Produkcja wody (m ³ /dobę)
Stary Uścimów	95	kredowe	1961	266,81
Drozdówka	60-100	kredowe	1111	135,03
Ochoża	26	czwartorzędowe	90	9,33

Źródło: dane PSH, Ocena obszarowa jakości wody na terenie powiatu lubartowskiego za 2019 r.

Tabela 11. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Uścimów w latach 2016–2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci wodociągowej bez przyłączy [km]	50	50	50	50
Ilość przyłączy [szt.]	1364	1399	1413	1420
Liczba ludności korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	4567	4593	4619	3279
Woda dostarczana gosp. domowym [dam ³]	95,1	95,9	101	98,7

Źródło: dane Gminy oraz GUS.

Sieć kanalizacyjna

Długość sieci kanalizacyjnej na obszarze gminy wynosi 35 km i jest do niej przyłączonych 588 gospodarstw. Według danych GUS skanalizowanie Gminy osiągnęło w 2019 roku 44%. Na terenie Gminy funkcjonują również zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków. Szamb w 2019 roku było 378, zaś przydomowych oczyszczalni ścieków 47 (dane Gminy). Na terenie Gminy Uścimów funkcjonują 2 oczyszczalnie ścieków komunalnych znajdujące się w miejscowościach Stary Uścimów i Nowa Jedlanka. Ponadto na terenie Gminy występują działające okresowo oczyszczalnie ścieków przy ośrodkach wypoczynkowych (dane Gminy). Według danych Gminy oczyszczalnia ścieków w miejscowości Uścimów Stary należy do typu biologicznego, zaś w Nowej Jedlance do mechaniczno-biologicznego. Obsługą gospodarki ściekowej zajmuje się Gmina Uścimów.

Tabela 12. Gospodarowanie ściekami na terenie Gminy Uścimów w latach 2016 – 2019.

Rok	2016	2017	2018	2019
Długość sieci kanalizacyjnej [km]	35	35	35	35
Ilość przyłączy kanalizacyjnych [szt.]	575	583	587	588
Liczba ludności korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	1426	1426	1405	b.d.
Liczba ludności korzystająca z oczyszczalni ścieków [osoba]	2533	2369	2372	2380
Ilość ścieków odprowadzanych siecią kanalizacyjną [dam ³]	36,6	34,9	37,7	35,6
Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	318	400	428	378
Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]	19	44	44	47

Źródło: dane GUS i Gminy.

5.6 Zasoby geologiczne

5.6.1 Ocena stanu

Obszar Gminy charakteryzuje się krajobrazem nizinny. Tereny położone najniżej znajdują się w północnej oraz w południowo-zachodniej części Gminy. Tereny leżące najwyżej zaś są w południowo-wschodniej części Gminy (Bank Danych o Lasach).

Większość terenu Gminy pokrywają utwory wodnolodowcowe piasków sandrowych i mułków jeziornych z podrzędnym udziałem kemów oraz osadami współczesnych rzek. Materiał wodnolodowcowy deponowany był podczas deglacjacji zlodowacenia środkowopolskiego glaciału Odry. Na tym obszarze najprawdopodobniej miała miejsce deglacjacja arealna, nie zaś frontalna podczas której wody wytopiskowe odprowadzane były pradolinami. Deglacjacja arealna występuje kiedy lądolód ulega podzieleniu na bryły martwego lodu, które następnie tworzą ciągi powoli zanikających jezior wytopiskowych. Skutku-

je to występowaniem w podłożu drobnych i bardzo drobnych osadów klastycznych oraz osadów organicznych w postaci torfów powstałych podczas zaniku jezior. Obniżenia wytopiskowe współcześnie zajmowane są głównie przez rzeki (Falkowski *et al.* 1987).

Niewątpliwie wpływ na współczesne ukształtowanie terenu Gminy ma również przedczwartorzędowa budowa geologiczna. Teren Gminy należy do wyniesienia zrębowego podlasko-lubelskiego i obniżenia nadbużańskiego o zrębowej budowie geologicznej, której strefy uskokowe są aktywne również współcześnie (Zuchiewicz *et al.* 2016). Poniżej utworów czwartorzędowych jedynie miejscami występują osady „trzeciorzędu”, w większości osady czwartorzędowe zlegają bezpośrednio na węglanowych osadach kredy i leżącej poniżej jury. W wierceniach na głębokości około 650 m., bezpośrednio pod osadami wieku jurajskiego stwierdzono występowanie drobnoklastycznych osadów karbonu, posiadających wkładki węgla.

Na podstawie dokumentacji Państwowego Instytutu Geologicznego (PIG-PIB) stwierdzono na terenie Gminy obecność następujących złóż (Bilans złóż kopalin w Polsce, dane PIG-PIB):

- Ostrów: złóżę węgla kamiennego, eksploatowane, pow. 78,7 km², zasoby 1 251 399 tys ton,
- Kolechowice Nowe: złóżę węgla kamiennego, rozpoznane wstępnie, pow. 276,5 km², 2 257 374 tys ton,
- Orzechów: złóżę węgla kamiennego, rozpoznane wstępnie, pow. 149,8 km², 1 827 942 tys ton,

Stwierdzono również występowanie kolejnych perspektywicznych i prognostycznych złóż węgla na północy Gminy. Ponadto w okolicach Tyśmienicy oraz na zachód od miejscowości Krasne występują perspektywiczne obszary dla złóż torfów. Natomiast w środkowej części Gminy, na zachód oraz południe od miejscowości Stary Uścimów, są perspektywiczne obszary dla złóż piasku, Nie stwierdzono występowania niekoncesjonowanej eksploatacji surowców na terenie Gminy.

5.7 Gleby

5.7.1 Ocena stanu

Większość powierzchniowych utworów Gminy stanowią klastyczne skały wodnolodowcowe i jeziorne oraz osady rzeczne i skały organiczne. Jakość gleby zależy od skały macierzystej podłoża, ale przede wszystkim od stosunków wodnych, ukształtowania terenu oraz zależności od warunków atmosferycznych. Teren Gminy jest równinny, jednakże duży jest udział terenów potencjalnie podmokłych, to sprawia, że gleby terenu Gminy będą należeć do słabszych klas bonitacyjnych. Spośród gleb na terenie Gminy spotkać można gleby bielcowe i rdzawe wytworzone na piaskach i żwirach, gleby brunatne i płowe utworzone na osadach piaszczystych i pylastych oraz gleby bagienne na torfach. Według Strategii Rozwoju Gminy Uścimów na lata 2012-2020 większość spośród gleb stanowią klasy IV, V i VI, niewielką powierzchnię pokrywają ponadto gleby klasy III, natomiast gleby klasy I i II nie występują. Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uścimów gleby klasy IV pokrywają 64% powierzchni gruntów ornych, gleby klas V i VI 33%, natomiast klasy III 3%. Według mapy podatności gleb na suszę, użytki rolne terenu Gminy zajmują gleby średnio podatne na suszę oraz podatne i bardzo podatne. Gleby średnio i mało podatne występują głównie w środkowej i środkowo-zachodniej części Gminy, zaś gleby podatne i bardzo podatne przede wszystkim w południowej części (dane IUNG). Większość użytków rolnych terenu Gminy należy do gleb średniej jakości, na których możliwości uprawy roślin lub sadownictwa są ograniczone i uzależnione od warunków atmosferycznych. Gleby najsłabsze posiadając małą żyzność i urodzajność powinny być wykorzystywane jako pastwiska lub zalesiane.

Na terenie Gminy brak punktu monitoringu gleb. Monitoring gleb wynika z art. 101b. *Ustawy poś* [2] i odbywa się w ramach PMŚ. W 2015 roku punkty monitoringu znajdowały się w gminach otaczających Uścimów: Parczew, Puchaczów, Wólka oraz Lubartów. Według badań prowadzonych przez IUNG nie stwierdzono w tych punktach zanieczyszczenia węglowodorami aromatycznymi (WWA), metalami ciężkimi ani pestycydami (Monitoring chemizmu gleb ornych w Polsce w latach 2015-2017).

5.8 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

5.8.1 Ocena stanu

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gmin oraz obowiązki związane z gospodarką odpadami określają głównie: *Ustawa poś* [2], *ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* [8] oraz *ustawa o odpadach* [9].

Jak wynika z *Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach*, do obowiązków gminy należy między innymi prowadzenie sprawozdawczości, polegającej na sporządzaniu rocznych sprawozdań z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, na podstawie których przygotowawane jest jedno zbiorcze sprawozdanie dotyczące wszystkich gmin, które Marszałek Województwa przekazuje do Ministra Środowiska. Ponadto gminy zostały zobowiązane do wyłonienia w drodze przetargu przedsiębiorstwa odbierającego odpady oraz dokonywania rozliczeń finansowych za ich odbiór.

Według *Ustawy o odpadach* gospodarka odpadami nie może powodować zagrożenia dla wody, powietrza, gleby, roślin i zwierząt, uciążliwości przez hałas lub zapach, a także wywoływać niekorzystnych skutków dla terenów wiejskich lub miejsc o szczególnym znaczeniu. Wprowadza ponadto hierarchię postępowania z odpadami oraz zasady ich przetwarzania. Mówi również, że dla osiągnięcia braku wpływu odpadów na środowisko, w celu wdrażania hierarchii sposobów postępowania z odpadami oraz zasady samowystarczalności i bliskości, a także utworzenia oraz utrzymania zintegrowanej i wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami, opracowuje się na szczeblu krajowym i wojewódzkim plany gospodarki odpadami. Zawierają one analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, identyfikują problemy w jej zakresie, prognozują zmiany, formułują przyjęte cele i kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów i kształtowania gospodarki odpadami, a także wskazują instalacje komunalne na obszarze województwa. Według ustawy, instalacja komunalna do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów powinna zapewniać mechaniczno-biologiczne przetwarzanie tych odpadów i wydzielanie z odpadów zmieszanych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku oraz składowanie odpadów powstających po mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu lub sortowaniu tych odpadów. Listę funkcjonujących instalacji prowadzi Marszałek województwa w Biuletynie Informacji Publicznej, jest ona aktualizowana na bieżąco.

14 lutego 2020 roku Marszałek Województwa Lubelskiego opublikował listę funkcjonujących instalacji spełniających wymagania dla instalacji komunalnych, które zostały oddane do użytkowania i posiadają wymagane decyzje pozwalające na przetwarzanie odpadów. Według listy Marszałka nie jest planowana budowa, rozbudowa, ani modernizacja żadnej instalacji komunalnej. Plan gospodarki odpadami dla województwa lubelskiego powstał w roku 2016 i obowiązuje do czasu jego aktualizacji, przy czym niektóre jego zapisy należy rozumieć inaczej, tj. zgodnie z *Ustawą o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw* [10].

Tabela 13. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie lubelskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Miasto Biała Podlaska	Zakład Zagospodarowania Odpadów (ZZO), ul. Ekologiczna 1, 21-500 Biała Podlaska	Bialskie Wodociągi i Kanalizacja "WOD-KAN" Sp. z o.o., ul. Narutowicza 35A, 21-500 Biała Podlaska
2	Bełżyce	ul. Przemysłowa 35a, 24-200 Bełżyce	Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Bełżycach Sp. z o.o., ul. Przemysłowa 35a, 24-200 Bełżyce
3	Biłgoraj	ZZO, Korczów, 23-400 Biłgoraj	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., w Biłgoraju, ul. Łąkowa 13, 23-400 Biłgoraj
4	Chełm	Zakład Przetwarzania Odpadów Komunalnych w Srebrzyszczu, ul. Dorohuska 70, 22-105 Srebrzyszcze	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie, ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm

5	Krasnystaw	ZZO, Wincentów, 22-302 Siennica Nadolna	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych "KRAS-EKO" Sp. z o.o., Wincentów, 22-302 Siennica Nadolna
6	Kraśnik	ZZO, ul. Jodłowa 70, 23-200 Lasy	EKOLAND POLSKA S.A., ul. Józefa Piłsudskiego 14, 23-200 Kraśnik
7	Lubartów	Wólka Rokicka, 21-100 Lubartów	Zakład Zagospodarowania Odpadów w Wólce Rokickiej, Wólka Rokicka, 21-100 Lubartów
8	Miasto Lublin	ZZO, ul. Metalurgiczna 17a, 20-234 Lublin	Kom-Eko S.A., ul. Wojenna 3, 20-424 Lublin
9	Łęczna	Dział Utylizacji Odpadów, Stara Wieś, 21-010 Łęczna	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Łęczna Sp. z o.o., ul. Krasnystawska 54, 21-010 Łęczna
10	Mircze	ZZO, Łasków 69, 22-530 Mircze	Gminny Zakład Komunalny w Mirczu, ul. Młyńska 2A, 22-530 Mircze
11	Miasto Puławy	Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych, ul. Dęblińska 96, 24-100 Puławy	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Dęblińska 2, 24-100 Puławy
12	Radzyń Podlaski	Biała 185b, 21-300 Radzyń Podlaski	Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach k. Radzynia Podlaskiego Sp. z o.o., Biała 185b, 21-300 Radzyń Podlaski
13	Skierbieszów	Regionalny Zakład Zagospodarowania Odpadów, Dębowiec 165, 22-420 Skierbieszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zamościu, ul. Krucza 10, 22-400 Zamość
14	Miasto Włodawa	ZZO, ul. Żołnierzy WiN 22, 22-200 Włodawa	Miejski Zakład Zagospodarowania Odpadów MZC Sp. z o.o., ul. Żołnierzy WiN 22, 22-200 Włodawa

Źródło: Lista Marszałka Województwa Lubelskiego.

Tabela 14. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie lubelskim.

L.p.	Gmina	Adres instalacji	Podmiot zarządzający instalacją
1	Miasto Biała Podlaska	Składowisko Odpadów (SO), ul. Ekologiczna 1, 21-500 Biała Podlaska	Bialskie Wodociągi i Kanalizacja "WOD-KAN" Sp. z o.o., Ul. Narutowicza 35A, 21-500 Biała Podlaska
2	Biłgoraj	SO, Korczów, 23-400 Biłgoraj	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., w Biłgoraju, ul. Łąkowa 13, 23-400 Biłgoraj
3	Chełm	SO, ul. Dorohuska 70, 22-105 Srebrzyszcze	Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Chełmie, ul. Ks. Piotra Skargi 11, 22-100 Chełm
4	Krasnystaw	SO, Wincentów, 22-302 Siennica Nadolna	Międzygminne Składowisko Odpadów Komunalnych "KRAS-EKO" Sp. z o.o., Wincentów, 22-302 Siennica Nadolna
5	Kraśnik	SO, ul. Jodłowa 70, 23-200 Lasy	EKOLAND POLSKA S.A., ul. Józefa Piłsudskiego 14, 23-200 Kraśnik
6	Lubartów	Składowisko Odpadów Komunalnych "Rokitno", Rokitno, 21-100 Lubartów	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Lublinie Sp. z o.o., al. Józefa Piłsudskiego 15, 12-407 Lublin
7	Mircze	SO, Łasków, 22-530 Mircze	MIR-EKO Sp. z o.o., ul. Górna 27, 22-530 Mircze
8	Puchaczów	SO, Turowola, 21-013 Puchaczów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Łęczna Sp. z o.o., ul. Krasnystawska 54, 21-010 Łęczna
9	Miasto Puławy	SO, ul. Dęblińska 96, 24-100 Puławy	Zakład Usług Komunalnych Sp. z o.o., ul. Dęblińska 2, 24-100 Puławy
10	Radzyń Podlaski	SO, Biała 185b, 21-300 Radzyń Podlaski	Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach k. Radzynia Podlaskiego Sp. z o.o., Biała 185b, 21-300 Radzyń Podlaski
11	Miasto Ryki	SO, ul. Janiszewska 70, 08-500 Ryki	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Ryki Sp. z o.o., ul. Słowackiego 5, 08-500 Ryki
12	Skierbieszów	SO, Dębowiec 165, 22-420 Skierbieszów	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Zamościu, ul. Krucza 10, 22-400 Zamość
13	Stanin	SO, Niedźwiadka, 21-422 Stanin	Zakład Gospodarki Komunalnej w Staninie, Stanin 62, 21-422 Stanin

Źródło: Lista Marszałka Województwa Lubelskiego.

Odbiorem odpadów komunalnych na terenie Gminy Uścimów zajmuje się F. H. U. Dankor we Włodawie. Odbiera: szkło, papier i tekturę, tworzywa sztuczne, metal i opakowania wielomateriałowe, odpady zmieszane, bioodpady oraz meble. odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny i odpady budowlano-remontowe. Odpady są odbierane raz w miesiącu, poza meblami, odpadami wielkogabarytowymi, zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym oraz odpadami budowlano-remontowymi, które odbierane są raz w roku (dane Gminy, Harmonogram odbioru odpadów komunalnych z terenu Gminy Uścimów).

Drugim filarem gospodarki odpadami na terenie Gminy, jest działający w miejscowości Stary Uścimów Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK), który przyjmuje odpady bezpośrednio od właścicieli nieruchomości. PSZOK w Starym Uścimowie jest czynny dwa razy w tygodniu i zajmuje się zbiórką odpadów obejmujących: meble i inne odpady wielkogabarytowe, przeterminowane leki, zużyte baterie, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, AGD i RTV, odpady budowlane i rozbiórkowe, zużyte opony, tekstylia oraz popiół i żużel. PSZOK nie przyjmuje natomiast zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów budowlanych zawierających azbest, papę, smołę itp. oraz odpadów od osób fizycznych w ilościach wskazujących na pochodzenie z innego źródła niż gospodarstwo domowe (dane Gminy).

Tabela 15. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Uścimów w latach 2018 - 2019.

Kod odpadów komunalnych	Rodzaj odpadów	Masa odebranych odpadów [Mg]	
		2018	2019
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	360,70	287,82
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury (GUS)	-	23,58
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	6,98	72,08
15 01 07	Opakowania ze szkła	-	39,94
16 01 03	Zużyte opony	4,50	-
17 01 01	Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	3,42	15,62
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	-	22,12
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17,98	6,94
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione	18,70	-
20 01 01	Papier i tektura	9,33	0,6
20 01 02	Szkło	38,7	3,39
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektroniczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 zawierające niebezpieczne składniki	-	13,4
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21 i 20 01 23 i 10 01 35	14,26	-
20 01 39	Tworzywa sztuczne	39,33	5,6
20 01 99	Inne niewymienione frakcje zbierane selektywnie	29,12	2,42
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	7,74	4,68
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	41,56	51,64
20 03 99	Odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach	-	3,34
Łącznie		592,32	553,17

Źródło: dane Gminy, Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Uścimów za 2018 i 2019 r.

Objaśnienia: * - odpady niebezpieczne.

Największą część odbieranych odpadów stanowią odpady zmieszane. W ciągu ostatnich dwóch lat ilość odebranych z terenu Gminy odpadów, w tym odpadów zmieszanych, spadła. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Uścimów nakłada obowiązek selektywnej zbiórki wszystkich powstających odpadów na właścicieli nieruchomości i dopuszcza kompostowanie bioodpadów.

Według danych Gminy, w 2018 r. osiągnięty poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła wyniósł 41,77%, poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 52,83% zaś poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania 37,77%. Są to wartości na lepszym poziomie niż w roku 2017 oprócz przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych, która to wartość w latach poprzednich osiągała 100%. Gmina osiągnęła wymagane w 2018 roku poziomy. Poziomy dla roku 2019 nie zostały podane.

Według Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach począwszy od roku 2020, do 2024 roku, wymagany poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych powinien wynieść 50%, poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych 70%, zaś do 16 lipca 2020 roku poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych do składowania powinien osiągnąć wartość nie większą niż 35%. Sposoby obliczania tych wskaźników zgodnie z art. 3b.3. oraz art. 3c.2. Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach znajdują się w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych [20] oraz w Rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów ograniczania składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji [21]. Według Ustawy o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw [23] w 2021 r. poziom przygotowania do ponownego użycia odpadów komunalnych powinien wynieść 20%, zaś poziom powyżej 50% (wymagane w 2020 r.) w roku 2025 w wysokości 55%, inne poziomy pozostały bez zmian.

Gmina na swojej stronie internetowej zamieszcza ponadto informacje o podmiotach zbierających odpady z gospodarstw rolnych obejmujące folię, sznurek i opony. Wypełnia w ten sposób obowiązek, o którym mowa w art. 3 ust. 2. pkt 9f Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Odpady takie odbierane są odpłatnie po uprzednim kontakcie telefonicznym. Podmioty przyjmujące odpady rolnicze z terenu Gminy Uścimów znajdują się w tabeli poniżej:

Tabela 16. Podmioty odbierające folię rolniczą z terenu Gminy Uścimów.

Nazwa Podmiotu	Adres	Przyjmowane odpady
Lub-Eko-Plus	Ul. Metalurgiczna 17 C, 20-234 Lublin	Niezanieczyszczona folia odpadowa, sznurek, opony
Dział Utylizacji Odpadów	Stara Wieś, 21-010 Łęczna	Niezanieczyszczona folia odpadowa
East Eco Daniel Czyżak	Ul. Podleśna 42, 21-512 Zalesie k. Białej Podlaskiej	Folia po sianokiszonce, kukurydzy, nawozach, sznurek
PPHU T-R BUD Tomasz Siwiec	Zawada 63, 24-160 Wąwolnica	Folia po sianokiszonce, balotach, worki po nawozie, worki typu Big Bag

Źródło: dane Gminy.

Gmina Uścimów posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Uścimów na lata 2019-2032. W latach 2017-2018 Gmina usunęła i zutylizowała 62,39 Mg wyrobów azbestowych. W roku 2019 po przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono obecność jeszcze 4 488,720 ton azbestu na terenie Gminy. Większość wyrobów jest w dobrym stanie technicznym i jest reprezentowana głównie przez pokrycia dachowe budynków gospodarczych i mieszkalnych. Ilość wyrobów usuwana w ciągu roku zależy przede wszystkim od liczby wniosków złożonych przez mieszkańców.

5.9 Zasoby przyrodnicze

5.9.1 Ocena stanu

Flora i fauna

Lasy stanowią 22% całkowitej powierzchni Gminy Uścimów. W większości są to lasy mieszane, w których przeważa sosna, dąb i brzoza, ale miejscami występują również grab, olcha, świerk i osika oraz wierzba, szczególnie w południowej części Gminy. Spotkać można również pojedyncze buki, klony jawory, lipy, jesiony i modrzewie oraz akacje. Podszyt tworzą głównie leszczyna, kruszyna i jarzębina, a także miejscami czeremcha i jałowiec oraz czereśnia. Lasy zajmują głównie północną oraz południowo-wschodnią część Gminy (Bank Danych o Lasach). W pobliżu Gminy, na terenie Lasów Parczewskich, znajdują się punkty sieci powierzchni obserwacyjnych I rzędu (SPO I) krajowego monitoringu lasów. Według obserwacji prowadzonych w ostatnich latach widać poprawę zdrowotności lasów, mimo to na terenie województwa lubelskiego ponad 25% drzew monitorowanych gatunków reprezentuje klasy defoliacji od 2 (średnia defoliacja) do 4 (martwe drzewa). Zaobserwowano ponadto wzrost zagrożenia ze strony suszy, anomalii pogodowych, szkodników oraz pożarów. Na terenie Gminy Uścimów poziom uszkodzenia lasów wynosi od 20 do 25% (Raport o stanie lasów w Polsce 2018). Poza lasami na terenie Gminy występują zbiorowiska torfowiskowe oraz Niżowe murawy bliźniczkowe.

Spośród zwierząt, które można spotkać na terenie Gminy wymienić można pospolite ssaki roślinożerne, ale również drapieżne, w tym wilki. Na terenach zajętych przez wody natomiast występuje bogactwo awifauny.

Korytarze ekologiczne

Przez część terenu Gminy przebiegają trzy ważne korytarze ekologiczne. W części północnej jest to Korytarz Dolina Bugu – Lasy Parczewskie, w części południowej Korytarz Mazowsze – Polesie-południe, natomiast w części wschodniej Polesie. Są to korytarze łączące dolinę Bugu z doliną Wisły. Przez teren Gminy korytarze biegną głównie przez tereny zalesione. Doliny rzeczne (poza Ochożanką) są zbyt silnie przekształcone, by być częścią korytarzy, mogą natomiast stanowić barierę.

Formy ochrony przyrody

Ustanawianie i cele istnienia form ochrony przyrody opisują przepisy Ustawy o ochronie przyrody [11]. Zgodnie z art. 112 ww. ustawy różnorodność biologiczna i krajobrazowa podlega PMŚ. Tereny chronione stanowią około 60% ogólnej powierzchni Gminy Uścimów i zajmują około 6 364 ha, resztę stanowi zaś otulina Parku Krajobrazowego. Stanowią je następujące formy ochrony przyrody:

- **Park Krajobrazowy Pojezierze Łęczyńskie**

Ustanowiony został w 1990 roku. Akty prawne odnoszące się do niego obejmują: Dz. Urz. Woj. Lubelskiego nr 3 poz. 14 o ustanowieniu Parku oraz Dz. Urz. Woj. Lubelskiego nr 73 poz. 1528 mówiący o przebiegu granic oraz zakazach na terenie Parku, plan ochrony nie został ustanowiony. Park posiada otulinę. Główne cele ochrony obejmują zachowanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych, kulturowych, historycznych i turystycznych środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów jeziornych i torfowiskowych. W północnej części Gminy Park obejmuje tereny Lasów Parczewskich. Są to głównie bory sosnowo-dębowe, ale również bogate lasy łęgowe i olsy. W runie leśnym spotkać można wiele rzadkich gatunków objętych ochroną i zagrożonych wymarciem, lub bliskich zagrożenia, np.: lepnicę litewską, sasanek otwartą, pomocnika baldaszkowatego, mieczyka dachówkowatego. Lasy Parczewskie są również cenne historycznie. W czasie II wojny światowej na tym terenie działały oddziały partyzanckie, ukrywali się polscy żydzi, zaś w lipcu 1944 roku prowadzone były tu walki. Pojezierze Łęczyńskie obejmuje również zbiorowiska torfowiskowe, na których spotkać można charakterystyczną dla takich środowisk wą-

krotkę zwyczajną oraz objęte ochroną, zagrożone wymarciem, lub bliskie zagrożenia, np.: gnidosza królewskiego, kruszczyka błotnego, kukulkę (storczyka) szerokolistną, a także reliktowe: brzozę niską, wierzbę lapońską oraz wierzbę borówkolistną. Spośród zwierząt wymienić można bogatą awifaunę obejmującą ptaki wodno-błotne: perkoza rdzawoszyjnego, bąka, rycyka, błotniaka stawowego, czaplę białą oraz inne objęte ochroną: puchacza, bielika, orlika krzykliwego i bociana czarnego. Spotkać można ponadto żółwia błotnego, zaś w lasach na północy wilki (parki.lubelskie.pl).

- **Lasy Parczewskie, Obszar Natura 2000 PLB060006**

Ustanowiony w 2004 roku w ramach obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dyrektywa ptasia) (Dz. U. 2004 nr 229 poz. 2313 zastąpiony aktualnie obowiązującym: Dz. U. 2011 nr 25 poz. 133 ze zmianami). Obejmuje Lasy Parczewskie, a także łąki, tereny rolnicze, stawy rybne i jeziora. Na terenie przeważają bory sosnowe i mieszane, ale spotykane są również olsy, łęgi oraz bory bagienne. Występują na tym obszarze 23 gatunki ptaków z załącznika Dyrektywy ptasiej, dla części z nich są to stałe tereny lęgowe. Spotkać można, np.: bielika, trzmielojada, puchacza, pogorzałkę, bociana czarnego i dzięcioła biało-grzbietego (strona INE: ine.eko.org.pl).

- **Ostoja Parczewska, Obszar Natura 2000 PLH060107**

Ustanowiony w 2011 roku w ramach obszarów mających znaczenie dla wspólnoty (Dyrektywa siedliskowa) (L 33 str. 146 oraz Dz. U. 2018 poz. 901 określający granice obszaru). Obejmuje 5 powiązanych funkcjonalnie enklaw (2 na terenie Gminy obejmujące Jezioro Kleszczów (1 na rysunku 10) oraz część Doliny Ochożanki (2)). Utworzony w celu ochrony siedlisk i zwierząt. Obejmuje część Lasów Parczewskich, bagniste doliny Tyśmienicy i Ochożanki oraz śródlądne jeziora. Jest to ostoja wielu gatunków zwierząt podlegających ochronie, w tym awifauny, ale również owadów bytujących na łąkach porastających doliny rzeczne. Jeziora śródlądne zaś nie są otoczone przez zabudowania i słabo dostępne, dzięki czemu posiadają dobry stan wód (ine.eko.org.pl).

- **Maśluchy, Obszar Natura 2000 PLH060105 (3)**

Ustanowiony w 2011 roku w ramach obszarów mających znaczenie dla wspólnoty (Dyrektywa siedliskowa) (L 33 str. 146). Obejmuje płaty Niżowej murawy bliźniczkowej. Porasta ona siedliska jałowe i silnie zakwaszone, okresowo podtapiane, np.: torfowiska wysokie. Gatunki reprezentatywne to m.in.: bliźniczka psia trawka, wrzos pospolity, sit sztywny, izgrzyca przyziemna, pięciornik kurze ziele, jastrzębiec kosmaczek, fiołek psi, krzyżownica zwyczajna. Murawy tego typu mogą zawierać gatunki chronione, mają również znaczenie dla utrzymania różnorodności biologicznej zbiorowisk nieleśnych (Poradniki ochrony siedlisk i gatunków: Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)).

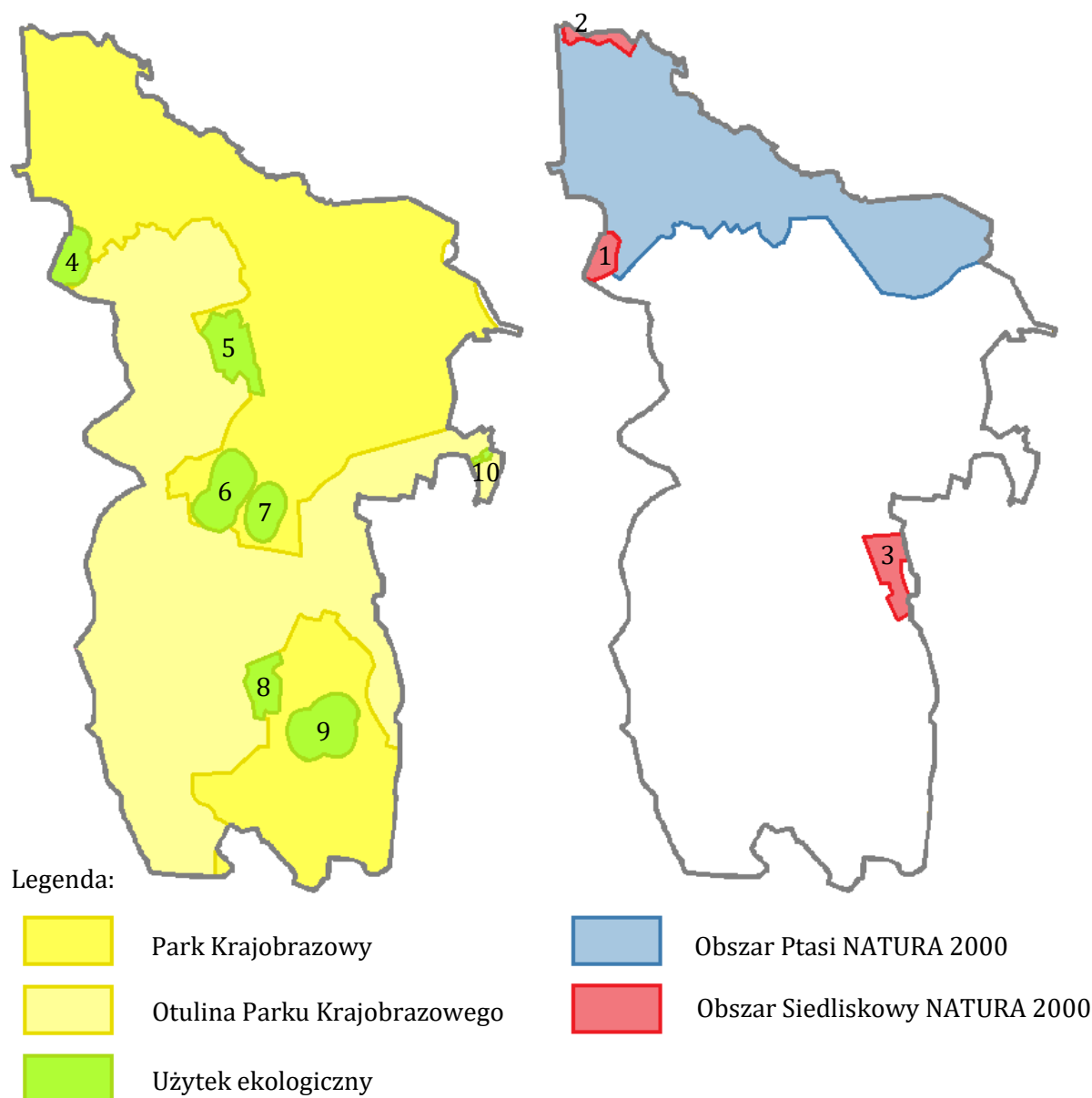
- **Użytki ekologiczne**

Na terenie Gminy Uścimów znajduje się 8 użytków ekologicznych. Obejmują głównie jeziora i stawy: Jezioro Kleszczów (4), Jezioro Gumienek, Czarne Uścimowskie i stawy (5), Jezioro Uścimowskie Białe (6), Jezioro Maśluchowskie (7), Staw Morawczyński (8), Jezioro Krasne (9) oraz dwa obszary torfowisk i łąk we wschodniej części Gminy w pobliżu Jeziora Domaszne (10). Są to tereny cenne przyrodniczo będące siedliskami wielu gatunków roślin i zwierząt.

Infrastruktura turystyczna

Na terenie Gminy ośrodki turystyczne są zlokalizowane głównie w pobliżu jeziora Krasne. Przy jeziorze Gumienek znajduje się plaża i pomost, zaś na brzegu jeziora Kleszczów obóz harcerski. Trasy rowerowe aktualnie nie przebiegają przez teren Gminy, ale według danych Gminy są w przygotowaniu. W sierpniu odbywa się zaś coroczny Bieg Jezior. Przekształcone doliny rzeczne nie są natomiast atrakcyjnie turystycznie, podobnie jak silnie zaniedbany kanał Wieprz-Krzna. Działania renaturyzacyjne i rewitalizujące uczyniłyby cieki Gminy oraz kanał Wieprz-Krzna dostępne dla uprawiania sportów wodnych np.:

kajakarstwa. Gmina posiadając duży potencjał turystyczny powinna określić pojemność turystyczną, która nie będzie negatywnie oddziaływać na środowisko, w tym stan wód jezior.

Rysunek 6. Formy ochrony przyrody w Gminie Uścimów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoportal.

5.10 Zagrożenia poważnymi awariami

5.10.1 Ocena stanu

Zgodnie z art. 271b *Ustawy poś* [2], Główny Inspektor Ochrony Środowiska jest organem właściwym do realizacji zadań Ministra Środowiska w sprawach: przeciwdziałania poważnym awariom, transgranicznym skutkom awarii przemysłowych oraz awaryjnym zanieczyszczeniom wód granicznych. Zaś zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt. 4 oraz art. 29 pkt. 3 *Ustawy o inspekcji ochrony środowiska* [4] do zadań Inspekcji Ochrony Środowiska należy również nadzór nad usuwaniem skutków awarii. *Ustawa poś* (w szczególności tytuł IV tej ustawy) implementuje przepisy Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniającej, a następnie uchylającej dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz. Urz. UE 2012 L 197) oraz Konwencji w sprawie transgranicznych skutków awarii przemysłowych (Dz. U. 2004 nr 129, poz. 1352). Ww. akty prawne regulują kwestie zapobiegania poważnym awariom, które mogą być

następstwem określonych działań przemysłowych oraz ograniczania ich skutków dla zdrowia ludzi i środowiska. GIOŚ zgodnie z art. 31 ust. 2 Ustawy o inspekcji ochrony środowiska prowadzi rejestr poważnych awarii.

Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Gminy na terenie Gminy Uścimów nie wystąpiło zdarzenie o znamionach poważnej awarii. Ponadto nie wyznaczono na terenie Gminy zakładów stwarzających zagrożenie poważnej awarii przemysłowej.

Obszary zdegradowane i wymagające rekultywacji

Według danych GDOŚ na terenie Gminy Uścimów nie występują tereny gdzie zaistniałyby szkody w środowisku lub zanieczyszczona byłaby powierzchnia ziemi.

Kopalnie odkrywkowe na obszarze Gminy nie występują, nie stwierdzono również miejsc nielegalnego wydobycia surowców. Planowane jest jednakże wydobycie pokładów węgla kamiennego wieku karbońskiego. Z górnictwem związane są poważne zagrożenia dla ludności, są to m.in.: wstrząsy górnicze powodujące pęknięcie budynków, powstanie lejów depresji wód podziemnych utrudniające dostęp do wody, skażenie środowiska wodami kopalnianymi oraz hałdami skały płonnej, zanieczyszczenie powietrza i silne przekształcenie naturalnego krajobrazu.

Na terenie Gminy Uścimów obiekty mogące stanowić potencjalne źródło zanieczyszczeń dla środowiska to: PSZOK, oczyszczalnia ścieków, obiekty produkcyjne, szlaki komunikacyjne oraz składowiska odpadów. Użytkowanie oczyszczalni ścieków oraz PSZOK z należytą uwagą oraz zgodnie z przeznaczeniem nie powinno zagrażać środowisku. Również obiekty produkcyjne, prowadzone w sposób odpowiedzialny i zgodnie z przedłożonymi odpowiednim służbom dokumentami, nie stanowią zagrożenia. Podobnie szlaki komunikacyjne, które na terenie Gminy służą głównie ruchowi lokalnemu.

Według Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uścimów w miejscowości Maśluchy znajdowało się wysypisko odpadów. Jest ono nieczynne, powinno więc podlegać rekultywacji i monitoringowi w zakresie, m.in. wpływu na wody. Według danych OSP Nowy Uścimów w 2015 roku dochodziło na terenie Gminy do pożarów dzikich wysypisk śmieci. Są to miejsca nielegalnego składowania odpadów, nie posiadają warstw uszczelniających, nie są ogrodzone, ponadto mogą być zlokalizowane w lasach. Stanowią m.in.: zagrożenie pożarem, powinny więc być niezwłocznie likwidowane. Aktualnie nie ma informacji na temat istniejących na terenie Gminy dzikich wysypisk śmieci, jest to jednakże nadal poważne zagrożenie.

Katastrofy naturalne

Zmieniający się klimat wpływa na wzrost zagrożenia wystąpieniem katastrof naturalnych, które podobnie jak poważne awarie przemysłowe powodują zagrożenie zdrowia i życia ludzi. Na terenie Gminy w roku 2012 oraz w 2019 doszło do uszkodzenia drzew, dachów domostw i linii energetycznych związane z silnymi wiatrami.

Na terenie Gminy w 2015 i 2019 roku władze apelowały o oszczędzanie wody w związku z suszą. Według danych IUNG w 2019 roku ponad 80% gleb na terenie Gminy zagrożonych było wystąpieniem suszy i pojawieniem się strat w branży rolniczej.

Pożary na terenie Gminy Uścimów dotyczyły w poprzednich latach zarówno zabudowania hodowlane, jak i nieużytki czy lasy. Nie stwierdzono jednakże poważnych i wielkoobszarowych strat spowodowanych tym zjawiskiem. Władze Gminy na stronie internetowej zamieściły zalecenia dla mieszkańców, jak unikać powstania pożaru lasu i co robić w razie jego pojawienia się.

Na przełomie 2019 i 2020 roku w Gminie Uścimów pojawiło się 6 ognisk wysoce zjadliwego wirusa ptasiej grypy H5N8. Dotknął on wielkotowarowe fermy indyków oraz perlic. Ptasia grypa stanowi zagrożenie szczególnie dla zwierząt hodowlanych, które mogą mieć mniejszą odporność, ale również dla dzikich ptaków. Na terenie Gminy Uścimów, na której terenie występują rzadkie i chronione gatunki ptaków jest to duże zagrożenie. Epidemii udało się opanować w styczniu 2020r.

6 Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy o ochronie przyrody

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób, aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w POŚ dla Gminy Uścimów odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie Gminy.

Szczególnie istotny z punktu widzenia POŚ dla Gminy Uścimów jest problem występowania zanieczyszczeń powietrza, tj. przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, a także ewentualnych przekroczeń w sezonie grzewczym dopuszczalnych stężeń benzo(a)pirenu i pyłów zawieszonych. Największy wpływ na jakość powietrza na terenie Gminy ma głównie tzw. „niska emisja”, której źródłem są przede wszystkim domowe systemy grzewcze oraz emisja komunikacyjna. Zagrożeniem jest pogorszenie jakości powietrza oraz kumulacja zanieczyszczeń na terenie Gminy.

Tabela 17. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu jakości powietrza na terenie Gminy, → przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu, → występowanie niskiej emisji oraz emisji liniowej, → przewaga węgla i drewna w celach grzewczych, → brak gazyfikacji Gminy, → obecność zakładów mogących być źródłem uciążliwości zapachowej, → przedłużające się okresy suszy. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost poziomów zanieczyszczeń pochodzących z sektora transportowego oraz zakładów przemysłowych, → napływ zanieczyszczeń powietrza spoza Gminy, → stosowanie słabej jakości paliwa do indywidualnego ogrzewania, → pogorszenie stanu układu komunikacyjnego i stanu technicznego pojazdów, → pogłębiająca się zmiana klimatu.

Kolejnym problemem jest zagrożenie hałasem związane ze stale zwiększającym się ruchem pojazdów oraz pogarszającym się stanem technicznym nawierzchni i samych maszyn. W zasięgu oddziaływania znajduje się zabudowa mieszkaniowa, placówki oświatowe oraz ochrony zdrowia. Zatem narażone są tereny chronione akustycznie.

Tabela 18. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu poziomu hałasu, → słaby stan nawierzchni niektórych dróg w Gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> → pogorszenie stanu technicznego pojazdów, → wzrastający ruch komunikacyjny, → pogarszający się stan dróg.

Innym problemem jest możliwy wzrost natężenia PEM, co jest związane z rozwojem technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne wraz ze wzrostem ilości instalacji emitujących takie promieniowanie.

Tabela 19. Problemy w zakresie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu PEM, → obecność na terenie Gminy nadajników telefonii komórkowej oraz jednej stacji GPZ. 	<ul style="list-style-type: none"> → powstawanie technologii emitujących zwiększone promieniowanie elektromagnetyczne, → zwiększająca się liczba źródeł PEM.

Bardzo ważnym aspektem ochrony środowiska, istotnym z punktu widzenia POŚ, jest ochrona wód przed zanieczyszczeniami. JCWPd na obszarze Gminy nie są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych. Wody powierzchniowe natomiast są zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych i reprezentują zły stan jakościowy. Dodatkowo większość cieków jest silnie zmieniona przez człowieka, po-

nadto występuje kanał Wieprz-Krzna. Tereny Gminy są w niewielkim stopniu zagrożone powodzią, nie są zaś zagrożone osuwiskami.

Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarowania wodami.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → brak punktów monitoringu wód podziemnych na terenie Gminy, → zły stan jakościowy wód rzecznych i jeziornych terenu Gminy, → uregulowanie większości cieków w Gminie, → zły stan Kanału Wieprz-Krzna. 	<ul style="list-style-type: none"> → JCWP zagrożone nieosiągnięciem celu środowiskowego dla wód powierzchniowych, → przedłużające się okresy suszy, → zwiększenie zagrożenia powodziowego, → skażenie wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego i z obszarów rolniczych.

Na terenie Gminy Uścimów stan gospodarki wodociągowej jest dobry ze względu na 100% zwodociągowanie. Jeśli chodzi o gospodarkę ściekami, stopień skanalizowania Gminy to 44%. Jednakże mała jest liczba przydomowych oczyszczalni ścieków, duża natomiast jest liczba szamb. Szamba montowane współcześnie najczęściej są zbiornikami szczelnymi posiadającymi odpowiedni certyfikat, jeśli ścieki dodatkowo będą przekazywane do oczyszczalni, szambo może być odpowiednią instalacją czasową dopóki nie powstanie kanalizacja bądź przydomowa oczyszczalnia ścieków. Niemniej powinno się dążyć do zmniejszenia ich ilości. Największym zagrożeniem są stare szamba, które mogą być nieszczelne i stanowić zagrożenie dla środowiska.

Tabela 21. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → przejściowe wątpliwości co do jakości wody pitnej, → przestarzałe systemy gromadzenia ścieków sanitarnych na terenie gospodarstw (szamba), → wysoka liczba szamb i niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków/innych bardziej przyjaznych środowiskowo niż szamba instalacji. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost presji na wody podziemne i pogorszenie ich jakości uniemożliwiający wykorzystywanie ich dla zaopatrzenia ludności w wodę pitną, → awarie i nieszczelność przestarzałych szamb, → brak świadomości niektórych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych, → zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych ściekami przedostającymi się z nieszczelnych szamb lub zrzucanymi bezpośrednio do wód, → niewłaściwe zagospodarowanie nieczystości ciekłych pochodzących ze zbiorników bezodpływowych.

Na obszarze Gminy Uścimów znajdują się udokumentowane zasoby złóż mineralnych co umożliwia czerpanie korzyści materialnych związanych z eksploatacją złóż, jednakże stwarza również niebezpieczeństwo niekontrolowanego ich wydobycia oraz stanowi zagrożenie dla środowiska oraz mieszkających tam ludzi zwłaszcza w przypadku eksploatacji węgla. Problem stanowią również miejsca niekoncesjonowanego wydobycia oraz powierzchniowe wyrobiska poeksploatacyjne, gdyż mogą stać się nielegalnymi wysypiskami śmieci, bądź wymagać działań rekultywacyjnych.

Tabela 22. Problemy w zakresie zasoby geologiczne.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → kolizja udokumentowanych złóż kopalin i ich wydobycia z ochroną środowiska, → obecność złóż, których wydobycie może stwarzać szczególne zagrożenie dla środowiska. 	<ul style="list-style-type: none"> → zagrożenia występujące ze strony eksploatacji złóż (przekształcenia rzeźby terenu, zmiana stosunków wodnych, degradacja gleb), → nielegalna eksploatacja bądź składowanie odpadów na wyrobiskach poeksploatacyjnych.

W zakresie ochrony gleb stwierdzono zagrożenie ze strony postępujących zmian klimatu mogących wpłynąć na podatność gleb na suszę, ich urodzajność oraz powodować nowe zagrożenia dla rolnictwa. Ze strony ruchu transportowego oraz budownictwa mieszkaniowego również istnieje zagrożenie, głównie w postaci zanieczyszczeń. Z kwestii gospodarczych i ekonomicznych należących do słabych stron można

wymienić przynależność większości gruntów do gleb słabych oraz ich podatność na suszę. Dodatkowo kanał Wieprz-Krzna stanowi zagrożenie dla gleb, szczególnie wobec jego postępującej degradacji.

Tabela 23. Problemy w zakresie gleby.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → brak punktu monitoringu gleb, → duża powierzchnia gleb słabych, → występowanie gleb podatnych i bardzo podatnych na suszę, → obecność będącego w złym stanie kanału Wieprz-Krzna negatywnie oddziałującego na gleby. 	<ul style="list-style-type: none"> → rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy i innych zjawisk ekstremalnych, → nieregularność opadów atmosferycznych, → zmiany klimatu mogące skutkować pojawieniem się nowych chorób i szkodników, → stosowanie nieodpowiednich metod uprawy ziemi skutkujące wzrostem jej przesuszenia i zanieczyszczenia chemicznego oraz spadkiem urodzajności, → zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem i infrastrukturą transportową oraz zabudową mieszkaniową, → niewłaściwie prowadzona gospodarka wodna, w tym melioracja.

W obszarze gospodarki odpadami na terenie Gminy, pomimo sukcesywnego wzrostu świadomości mieszkańców Gminy o prawidłowym gospodarowaniu odpadami, w dalszym ciągu występują pewne problemy. Jednym z nich jest duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych śmieci oraz wzrost ilości powstających odpadów, mimo istniejących programów zapobiegania powstawania odpadów. Kolejne problemy pojawiają się wraz z koniecznością wprowadzania zmian w systemie gospodarowania odpadami, mogą one bowiem być niejasne dla mieszkańców co będzie skutkowało niewłaściwą segregacją. Poziom recyklingu i ograniczenia masy odpadów kierowanych do składowania spełnia wymagania, jednakże powinno dążyć się do gospodarki odpadami o charakterze zamkniętym.

Tabela 24. Problemy w zakresie gospodarki odpadami.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → duży udział zmieszanych odpadów komunalnych w łącznej ilości odebranych odpadów, → wysokie koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami, → dość duża ilość wyrobów azbestowych pozostała do usunięcia. 	<ul style="list-style-type: none"> → wzrost ilości powstających odpadów, → trudności we właściwej segregacji odpadów, → wzrost opłat dla mieszkańców za system gospodarowania odpadami na terenie Gminy, → trudności we wprowadzaniu dalszych zmian w przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadzące do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu, → powstawanie nielegalnych składowisk odpadów, → nieświadomość społeczna w zakresie konieczności ograniczania ilości powstających odpadów, hierarchii postępowania z odpadami i ich ogólnej szkodliwości.

W zakresie zasobów przyrodniczych oraz obszarów chronionych stwierdzono problemy związane głównie z postępującymi zmianami klimatu oraz przekształcaniem naturalnego krajobrazu związane z działalnością rolniczą, przemysłem i transportem, a także nieodpowiednią i zbyt intensywną gospodarką leśną i wodną.

Tabela 25. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → przekształcenie naturalnego krajobrazu ze względu na działalność gospodarczą, → cieki terenu Gminy są silnie zmienione, → poziom uszkodzenia lasów na poziomie 20-25%, → lesistość poniżej średniej krajowej, → większość lasów użytkowana gospodarczo, → obecny również na terenie Gminy wzrost zagrożenia lasów gradacją szkodników, pożarami oraz ekstremalnymi zjawiskami atmosferycznymi, → brak wytyczonych ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych porządkujących ruch turystyczny. 	<ul style="list-style-type: none"> → postępujące przekształcanie naturalnego krajobrazu, → zanieczyszczenie środowiska pochodzące z sektora transportowego i rolniczego, → postępujące zanieczyszczenie środowiska wraz ze wzrastającym ruchem turystycznym, → występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych (np.: trąb powietrznych, wichur i gradobić), → postępujące zmiany klimatu, → niedostosowanie prowadzonej gospodarki leśnej do zmieniającego się klimatu, → zagrożenie suszą i pożarami, → niewłaściwe gospodarowanie wodami negatywnie wpływające na tereny bagienne, podmokłe i doliny rzeczne.

Zgodnie z danymi GIOŚ na terenie Gminy w ostatnich latach nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii. Na terenie Gminy brak również zakładów stwarzających ryzyko poważnej awarii. Wykazano jednakże katastrofy naturalne i awarie/wypadki transportowe, jako możliwe obszary, w których zdarzenia o podobnych, jak poważne awarie, skutkach dla zdrowia i życia ludzi mogłyby zaistnieć. Przy czym za katastrofy naturalne uznaje się również anomalie pogodowe, pożary i susze, których częstotliwość występowania i zasięg oraz siła mają tendencje rosnącą wraz z postępującą zmianą klimatu.

Tabela 26. Problemy i zagrożenia w zakresie poważnych awarii.

Słabe strony	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> → niskie parametry techniczne dróg gminnych, → występowania na terenie Gminy w latach poprzednich zjawiska suszy, → lasy zagrożone pożarami w okresie letnim, → występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, → plany wydobywania węgla kamiennego, → pojawienie się wirusa ptasiej grypy. 	<ul style="list-style-type: none"> → anomalie pogodowe stwarzające zagrożenie katastrofą naturalną, → możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych, w ciągu szlaków komunikacyjnych lub podczas zdarzeń drogowych,

7 Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne lub brak oddziaływania, na cele i przedmioty ochrony obszaru natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Wyznaczone w POŚ dla gminy Uścimów cele, kierunki i zadania są działaniami o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-funkcjonalnym), które ujmuje ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w POŚ dla Gminy mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [13], dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w *Ustawie o oś* [1]. W ramach omawianej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd Gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie najbliższych lat oraz inne o nieokreślonej perspektywie czasowej.

Większość zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest problematyczne.

Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono **potencjalne** oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji POŚ dla Gminy Uścimów na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono **potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne** na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

POŚ dla Gminy Uścimów jest dokumentem ogólnym i nie opisuje szczegółowo zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program wskazuje jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gminy oraz wypełnienia zaleceń dokumentów wyższego szczebla. Należy pamiętać o uwzględnianiu zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Poniżej w tabeli dokonano oceny i analizy oddziaływania realizacji wyznaczonych w POŚ zadań na poszczególne komponenty środowiska.

OZNACZENIA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie	S	Stałe
	Potencjalne neutralne oddziaływanie	Ch	Chwilowe
	Potencjalne negatywne oddziaływanie	W	Wtórne
B	Bezpośrednie	Sk	Skumulowane
P	Pośrednie		

Tabela 27. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Uścimów na poszczególne komponenty środowiska.

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnie ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza													
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – budynki OSP	B, Ch							P, S, W	P, S	B, Ch		P, S, W
2.	Modernizacja oświetlenia ulicznego	B, Ch							P, S, W	P, S			P
3.	Wdrażanie zapisów PGN			P, S, W	P, S	P, S			B, S, W	B, S, W			P, S, W
4.	Montaż instalacji OZE, w tym m.in.: wymiana nieekologicznych źródeł ciepła w budynkach gminnych oraz prywatnych				P, S, W				B, S, W	B, S, W	B, Ch		B, S, W
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem													
5.	Modernizacja i poprawa stanu gminnej infrastruktury drogowej (drogi w miejscowościach, m.in.: Maśluchy, Drozdówka, Głębokie, Stary Uścimów, Nowy Uścimów, Rudka Starościańska) również przy współpracy z innymi zarządcami dróg	B, Ch							B, Ch	P, S, W	B, S, W	B, S	B, S, W, Sk
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami													
6.	Budowa oczek wodnych, ochrona bagien i zadrzewień śródpolnych, tworzenie kwietnych łąk	B, S, Sk	B, S, W, Sk	P, S, W	B, S, W	B, S, W, Sk	B, S, W, Sk		B, Ch	P, S, W	B, Ch		B, S, W, Sk
7.	Renaturyzacja cieków na terenie Gminy	B, S, Sk	B, S, W, Sk	P, S, W	B, S, W	B, S, W, Sk	B, S, W, Sk		B, Ch	P, S, W			B, S
8.	Edukacja mieszkańców w zakresie oszczędzania wody		P, S					P	P, S, W	P, S			B, S, W
Obszar interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa													
9.	Rozbudowa sieci wodociągowej w Krasnem, Starej Jedlance i Orzechów-Kolonii	B, Ch	B, S						B, Ch	B, Ch	B, Ch		B, S, Sk
10.	Przebudowa sieci wodociągowej w Krasnem i Starym Uścimowie	B, Ch	B, S						B, Ch		B, Ch		P, S
11.	Modernizacja SUW w Starym Uścimowie i Drozdówce		B, S										B, S
12.	Modernizacja stacji podniesienia ciśnienia wody w Krasnem		P, S										P
13.	Wymiana wodomierzy na terenie Gminy		P, S, W										B, S, W
14.	Budowa indywidualnych instalacji oczyszczania ścieków (przydomowych oczyszczalni ścieków)	B, Ch	B, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W			P, S, W				B, S, W, Sk

LP	Zadanie	Potencjalne oddziaływania na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:											
		Powierzchnię ziemi i krajobraz	Wody	Różnorodność biologiczną	Rośliny	Zwierzęta	Formy ochrony przyrody (poza Naturą 2000)	Obszary Natura 2000	Zasoby naturalne	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Krajobraz kulturowy i zabytki	Ludzi i dobra materialne
15.	Rozbudowa sieci kanalizacji ściekowej w Krasne i Starej Jedlance	B, Ch	B, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W			P, S, W	B, Ch			B, S, W, Sk
16.	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Starym Uścimowie		B, S, W						B, Ch				P, S
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów													
17.	Likwidacja miejsc nielegalnego składowania odpadów Komunalnych (tzw. „dzikich wysypisk”)	B, S, W	B, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S	P, S	B, S				P, S, W, Sk
18.	Selektywna zbiórka odpadów obejmująca wszystkich mieszkańców oraz wzrost recyklingu	P, S, W	P, S						P, S, W	P, S		B, S	B, S
19.	Prowadzenie działań ograniczających ilość powstających odpadów i edukacja mieszkańców w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów	P, S, W	P, S, W						B, S, W	P, S, W		P	B, S, W, Sk
20.	Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy	P, S								B, S		P, S	B, S
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze													
21.	Budowa ścieżek dydaktyczno-ekologicznych	B, Ch		P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W		P, S, W			B, S, W
22.	Budowa i utrzymanie szlaków turystycznych, np.: ścieżek rowerowych, w tym wytyczanie ich w ciągu dróg gminnych w celu utrzymania spójnej infrastruktury rowerowej i rozwoju turystyki	B, Ch					P, S, W			P, S, W	P, S, W	P	B, S, W
23.	Poprawa estetyki i rewaloryzacja miejscowości	Budowa placu zabaw w Maśluchach		B, Ch					B, Ch	B, Ch	B, Ch	P	P, S, W
24.		Budowa świetlic w miejscowościach Orzechów-Kolonia i Rudka Starościańska		B, Ch					B, Ch	B, Ch	B, Ch	P, S	P, S, W
25.		Przebudowa i przystosowanie budynku w Krasnem na Centrum Kultury		B, Ch							B, Ch	P, S	P, S, W
26.	Zapewnienie drożności korytarzy ekologicznych	B, S, W	P, S	B, S, W	B, S, W	B, S, W, Sk	B, S, W, Sk	B, S, W, Sk				P, S, W	P, S
27.	Określenie pojemności turystycznej Gminy			B, S, W	B, S, W	B, S, W	B, S, W	B, S, W					B, S, W
28.	Objęcie ochroną prawną wszystkich cennych przyrodniczo obszarów Gminy	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W	P, S, W			P, S, W	B, S, W
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami													
29.	Wsparcie OSP na doposażenie w specjalistyczne sprzęty	P	P		P	P, W	P	P	P	P, S		P	B, S, Sk

W POŚ dla gminy Uścimów w ramach ochrony powierzchni ziemi i krajobrazu wyznaczono cele, kierunki i zadania administracyjne jak i inwestycyjne. Większość zadań zapisanych w POŚ dla Gminy będzie miała charakter **neutralny** lub **potencjalnie pozytywny** na powierzchnię ziemi i krajobraz. Realizacja niektórych zadań może spowodować wystąpienie oddziaływań bezpośrednich chwilowych o charakterze megatywnym. Dla niektórych działań stwierdzono możliwe wystąpienie pozytywnych oddziaływań skumulowanych obejmujących m.in. wtórne zwiększenie zróżnicowania krajobrazu oraz pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi. Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Uścimów zadania **nie będą mieć długotrwale negatywnego wpływu** na powierzchnię ziemi i krajobraz.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy zadania **będą mieć potencjalnie pozytywny wpływ** na jakość i ilość wód powierzchniowych i podziemnych, szczególnie w zakresie gospodarki wodnej, ściekowej i odpadami. Działania w zakresie retencjonowania wód mogą spowodować ponadto wystąpienie pozytywnych oddziaływań skumulowanych na wody. Pozostałe zadania nie powinny mieć wpływu na wody, nie wyznaczono ponadto zadań, które mogłyby negatywnie wpływać na wody. Według Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (zwanego dalej Planem) cele środowiskowe dla rzek to osiągnięcie ogólnego dobrego stanu oraz umożliwienie swobodnej migracji organizmów wodnych przez zachowanie lub przywrócenie ciągłości ekologicznej cieków. Zadania planowane do realizacji, szczególnie renaturyzacja rzek oraz ochrona korytarzy ekologicznych i bagien, pozytywnie wpłyną na wody powierzchniowe, zmniejszając zagrożenie nieosiągnięciem przez nie wyznaczonych celów środowiskowych.

Zaplanowane zadania infrastrukturalne zgodnie z prawem (Dział VII *Ustawy poś* [2]) powinny być realizowane w sposób minimalizujący ich negatywny wpływ na środowisko, z poszanowaniem zasobów przyrodniczych Gminy i terenów biologicznie czynnych, nie przewiduje się więc ich negatywnego wpływu. Potencjalne oddziaływania pozytywne zidentyfikowano w zadaniach z zakresu, m.in.: zasobów przyrodniczych, gospodarki odpadami i ściekami oraz gospodarowania wodami. Dodatkowo wsparcie OSP w sprzęt gaśniczy może pośrednio przyczynić się do ochrony zasobów przyrodniczych (gaszenie pożarów lasów). Dla zadań z zakresu renaturyzacji cieków, budowy oczek wodnych i kwietnych łąk oraz ochrony korytarzy ekologicznych określono ich pozytywny wpływ skumulowany szczególnie na faunę oraz formy ochrony przyrody. Dla pozostałych zadań wyznaczonych w POŚ stwierdzono brak oddziaływań na zasoby przyrodnicze Gminy. Wyznaczone zadania mają na celu poprawę stanu przyrody na terenie Gminy poprzez zachowanie bioróżnorodności, ochronę siedlisk, walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz powstrzymanie systematycznie postępującej fragmentacji ekosystemów oraz niekorzystnych zmian w środowisku. Planowane działania nie będą mieć negatywnego wpływu na zasoby przyrodnicze Gminy, w tym obszary Natura 2000.

Na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w POŚ dla Gminy Uścimów będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin, drewno. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową nowej infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym oddziaływaniem, którego charakter może być potencjalnie negatywny lub generalnie neutralny na zasoby naturalne. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednakże mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz wymagane prawem stosowanie rozwiązań proekologicznych **nie przewiduje się znaczącego oddziaływania** wyznaczonych zadań na zasoby naturalne. Część z wyznaczonych zadań będzie mieć **potencjalnie pozytywny wpływ** na ten komponent środowiska.

Przewiduje się **pozytywny wpływ** zadań wyznaczonych w POŚ dla Gminy Uścimów na jakość powietrza atmosferycznego i klimat, również w przypadku gospodarowania wodami, odpadami i zasobami przyrodniczymi. **Brak oddziaływań** zidentyfikowano w zadaniach związanych z gospodarką wodno-ściekową. **Nie przewiduje się negatywnego wpływu** wyznaczonych w POŚ zadań na jakość powietrza i klimat.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Uścimów zadania **nie będą mieć znaczącego wpływu** na klimat akustyczny. Dla większości zadań zidentyfikowano **brak oddziaływań**. Dla niektórych natomiast stwierdzono ich bezpośredni, chwilowy negatywny wpływ na klimat akustyczny, co jest związane z emisją hałasu podczas realizacji niektórych zadań inwestycyjnych. Nie stwierdzono jednakże by wpływ ten był długotrwale negatywny i uciążliwy. **Pozytywny wpływ** na klimat akustyczny przewiduje się dla zadań związanych z przeciwdziałaniem zagrożeniu hałasem oraz wyznaczaniem dróg rowerowych, może to bowiem zwiększyć udział transportu rowerowego.

Wyznaczone w POŚ dla Gminy Uścimów zadania będą mieć **neutralne lub pozytywne oddziaływanie** na krajobraz kulturowy i zabytki. Pozytywny wpływ stwierdzono szczególnie w zakresie gospodarowania odpadami, co zmniejszy zagrożenie powstawaniem „dzikich wysypisk śmieci” mających negatywny wpływ na krajobraz kulturowy i zabytki oraz w zakresie zasobów przyrodniczych w tym rewalizacji miejscowości i turystyki. Nie wyznaczono zadań o wpływie negatywnym na krajobraz kulturowy i zabytki.

Oceniono, że wyznaczone w POŚ dla Gminy Uścimów zadania **będą mieć pozytywny długoterminowy** wpływ na zdrowie i warunki życia ludzi oraz dobra materialne. W POŚ wpisany jest szereg projektów nieinwestycyjnych i inwestycyjnych o potencjalnie pozytywnym wpływie na ludzi tj. ograniczenie emisji gazów i pyłów do powietrza, ograniczenie zagrożenia hałasem, poprawa stanu wód i przeciwdziałanie zjawiskom ekstremalnym (powódzie, susze), poprawa sytuacji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i odpadami, pielęgnacja zasobów przyrodniczych Gminy i ograniczanie ryzyka negatywnego wpływu potencjalnych poważnych awarii oraz katastrof i klęsk naturalnych. Stwierdzono ponadto, że niektóre zadania będą mieć **pozytywny skumulowany** wpływ na ludzi i dobra materialne, zmniejszając zagrożenie chorobami i stresem, podnosząc jakość życia i pośrednio wpływając na poprawę stanu zdrowia mieszkańców.

W związku z realizacją projektów inwestycyjnych mogą pojawić się uciążliwości związane z emisją hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza na etapie realizacji. Przewiduje się, że oddziaływanie będzie krótkotrwałe i zakończy się z chwilą ustania robót oraz będzie to oddziaływanie o ograniczonym zasięgu, tj. w granicach terenu, do którego inwestor ma tytuł prawny. Nie przewiduje się, aby działania te mogły zagrażać życiu i zdrowiu ludzi i trwale pogarszać warunki ich życia. Ocenia się, że inwestycje **pozytywnie długoterminowo** wpłyną na podniesienie standardu życia mieszkańców Gminy.

8 Przewidywany wpływ na środowisko planowanych zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Zadania planowane do realizacji nie należą do zadań mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, niektóre z nich natomiast należą do zadań mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Są to inwestycje liniowe, takie jak rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, a także zalesienia oraz montaż instalacji solarnych i fotowoltaicznych i renaturyzacja cieków.

Większość inwestycji, to jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej oraz montaż instalacji OZE, realizowana będzie na obszarach w części położonych na terenie parku krajobrazowego, ale obejmujących tereny zabudowane. Wykonywanie prac może mieć krótkotrwałe, negatywny wpływ na powierzchnię ziemi i krajobraz, klimat akustyczny i powietrze atmosferyczne (pylenie związane z pracami ziemnymi). Wpływ długoterminowy zaś na komponenty środowiska, będzie neutralny lub pozytywny. Przebudowa sieci wodociągowej i dróg będzie dotyczyć istniejących obiektów, dlatego też nie przewiduje się oddziaływania tego typu prac na środowisko.

Działaniem priorytetowym, spośród działań związanych z zalesianiem, powinno być zwiększenie powierzchni lasów ochronnych spośród lasów gospodarczych aktualnie znajdujących się na terenie Gminy. Zalesianie natomiast powinno dotyczyć najsłabszych gleb, z zastrzeżeniem, że wszelka zmiana powin-

na być poprzedzona stwierdzeniem, czy takie działania nie wpłyną negatywnie na przyrodę na danym terenie, szczególnie uwzględniając tereny podlegające ochronie.

Większość rzek na terenie Gminy należy do cieków uregulowanych należących do silnie zmienionych części wód. Tego typu cieki mogą podlegać działaniom renaturyzacyjnym mającym na celu przywrócenie im bardziej naturalnego charakteru, poprawę stanu i ciągłości ekologicznej oraz stosunków wodnych otaczających terenów. Obejmują, np.: odtwarzanie dawnego koryta, odnawianie starorzeczy, likwidację umocnień brzegów, usuwanie antropogenicznych przegród poprzecznych i przebudowę przepustów. Działania powinny dotyczyć cieków o zdegradowanych ekosystemach i silnie zmienionej morfologii oraz być dostosowane do konkretnego odcinka rzeki, zaś zakres działań dokładnie określony na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej (Renaturyzacja wód, podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych).

9 Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko

Program ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2024 nie przewiduje realizacji zadań, które miałyby oddziaływanie transgraniczne.

10 Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

10.1 Ochrona powierzchni ziemi i krajobrazu

Przepisy regulujące kwestie ochrony omówionych powyżej aspektów środowiska określa *Ustawa poś* [2], *Ustawa Prawo wodne* [6] w odniesieniu do wód, *Ustawa o ochronie przyrody* [11] oraz *Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [12].

Podczas prowadzenia robót ziemnych i prac W trakcie realizacji przedsięwzięć zgodnie z art. 75 *Ustawy poś* należy uwzględnić ochronę środowiska na obszarze prowadzenia prac i podjąć działania mające na celu naprawienie potencjalnych szkód. W przypadku zaistnienia szkody w środowisku, zgodnie z art. 13 ust. 1 *Ustawy o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie* [13] warunki prowadzenia działań naprawczych inwestor ustala z organem ochrony środowiska, którym jest zgodnie z art. 7 ww. ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska. W przypadku realizacji inwestycji, które, zgodnie z *Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* [14], kwalifikować się będą jako przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, według art. 59 *Ustawy ooś*, [1] wymagać będą one przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W ramach takiej oceny, zgodnie z art. 67 ww. ustawy sporządza się raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Zawiera on, m.in.: opis przedsięwzięcia, jego przewidywany wpływ na środowisko oraz działania mające na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko.

Podczas prowadzenia robót ziemnych i prac budowlanych należy dbać o właściwe zagospodarowanie mas ziemnych, gromadzenie oddzielnie gruntu oraz warstwy próchnicznej (humusu) oraz ponowne ich wykorzystanie w miejscu inwestycji lub w razie potrzeby w innej lokalizacji (np. w celu rekultywacji terenów). Przeznaczenie terenów pod inwestycje należy prowadzić w sposób racjonalny, wykorzystując w pierwszej kolejności tereny przekształcone, zabudowane. Wskazuje się również na właściwe zachowanie proporcji pomiędzy powierzchnią zabudowaną i powierzchnią biologicznie czynną. Zaleca się dążenie do zachowania walorów krajobrazowych oraz równowagi przyrodniczej.

Zamierzenia inwestycyjne należy prowadzić w sposób zapobiegający zanieczyszczeniu środowiska glebowego substancjami chemicznymi. Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona

drzew i krzewów) oraz właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji. Negatywne oddziaływanie powinno być również minimalizowane na etapie prowadzenia eksploatacji inwestycji. Wskazuje się na właściwe zagospodarowanie ścieków socjalno – bytowych, gospodarczych oraz wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych poprzez zastosowanie systemów kanalizacji sanitarnej i systemów kanalizacji deszczowej lub przekształcenie w indywidualnych oczyszczalniach ścieków, ewentualnie gromadzenie w szczelnych, atestowanych zbiornikach bezodpływowych. W zakresie gospodarki odpadami (odpady budowlane, przemysłowe, komunalne) inwestor/właściciel zobligowany jest uregulować sposób gromadzenia i odbioru wytworzonych odpadów. Odpady powinny być przekazywane specjalistycznym firmom prowadzącym działalność w zakresie gospodarowania odpadami, posiadającym wymagane prawem zezwolenia.

10.2 Ochrona wód powierzchniowych i podziemnych

W związku z wymaganym ograniczeniem wpływu ewentualnych nowych inwestycji na wody powierzchniowe i podziemne wskazuje się na właściwe zagospodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu, w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji. Właściwa gospodarka wodno-ściekowa powinna opierać się o system kanalizacyjny zapewniający zbieranie całości generowanych ścieków i ich oczyszczanie lub o indywidualne oczyszczalnie ścieków. W przypadku przydomowych oczyszczalni ścieków, należy jednakże każdorazowo przeprowadzić badanie określające warunki gruntowo-wodne terenu, w celu stwierdzenia czy instalacja nie będzie wywierała presji na jakość wód podziemnych. Stosowanie zbiorników bezodpływowych traktuje się jako rozwiązanie tymczasowe np. na etapie realizacji inwestycji lub w sytuacji braku technicznych i ekonomicznych możliwości na budowę sieci kanalizacyjnych lub przydomowych oczyszczalni ścieków. Wskazuje się również na właściwe zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenów utwardzonych w oparciu o system kanalizacji deszczowej i oczyszczanie ścieków przed wprowadzeniem do wód i gruntu.

10.3 Ochrona różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie *Ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000*

W zakresie *Ochrony różnorodności biologicznej, roślin i zwierząt oraz obszarów podlegających ochronie na podstawie Ustawy o ochronie przyrody, w tym obszarów Natura 2000* wskazuje się na lokalizowanie inwestycji w miarę możliwości poza obszarami chronionymi. Zaleca się ponadto przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczej dla budynków i obszarów przewidzianych do podjęcia na nich prac, np.: termomodernizacji budynków. Zgodnie z art. 51 i 52 *Ustawy o ochronie przyrody* [11] w stosunku do gatunków chronionych działania mogące negatywnie na nie wpłynąć są objęte zakazami. Zgodnie z art. 56 ww. ustawy Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska może na wniosek zezwolić na odstępstwo od zakazów, ale jedynie w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeśli działania nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie danej dziko występującej populacji.

W przypadku stwierdzenia na terenie inwestycji występowania gatunków chronionych, przy braku rozwiązań alternatywnych, należy je przenieść w inne miejsce z zapewnieniem takich samych warunków, jak w pierwotnej lokalizacji. W obiekcie zasiedlonym przez gatunki chronione ptaków lub nietoperze (co powinno być potwierdzone przez doświadczonego ornitologa i chiropterologa) prace należy prowadzić poza okresem lęgowym, a w przypadku nietoperzy poza okresem lęgu i odchowania. Po przeprowadzeniu prac należy w miarę możliwości zachować możliwość gniazdowania i schronienia obecnych w obiekcie gatunków zwierząt, m.in.: przez zachowanie otworów wlotowych. W przypadku braku takiej możliwości należy zapewnić zwierzętom schronienie zastępcze w miejscu bytowania (budki, boksy itp.).

Każde prowadzenie robót budowlanych i robót ziemnych z użyciem sprzętu mechanicznego wymaga właściwego zabezpieczenia terenu wokół inwestycji (ochrona drzew i krzewów) oraz właściwe zago-

spodarowanie i oczyszczanie generowanych ścieków przed wprowadzeniem do gruntu oraz właściwe zagospodarowanie odpadów w trakcie realizacji inwestycji oraz na etapie eksploatacji.

10.4 Ochrona zasobów naturalnych

Wskazuje się na ochronę zasobów naturalnych poprzez racjonalne ich wykorzystywanie. Istotne jest również właściwe oszacowanie wielkości zapotrzebowania na zasoby naturalne. Działalność gospodarcza winna być prowadzona z zastosowaniem najlepszych dostępnych technik (BAT- Best Available Technology). Istotne jest wprowadzanie i wykorzystywanie technologii innowacyjnych ograniczających w znacznym stopniu wodochłonność i materiałochłonność gospodarki. Zaleca się także stosowanie działań zapobiegających powstawaniu odpadów, co również bezpośrednio wpływa na ochronę zasobów naturalnych.

10.5 Ochrona powietrza atmosferycznego i zapobieganie zmianom klimatu

W zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami w ramach realizacji inwestycji wskazuje się na stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT). Spośród nich wymieniłem można: prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, wychwytywanie zanieczyszczeń pyłowych i gazowych, a następnie ich oczyszczanie na filtrach/separatorach itp. przed wprowadzeniem do powietrza atmosferycznego. Prowadząc natomiast prace zewnętrzne zaleca się stosowanie metod ograniczających pylenie. Zaleca się ponadto prowadzenie przerw w pracy pojazdów mechanicznych, eliminowane pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, a także korzystanie z urządzeń niskoemisyjnych oraz maszyn sprawnych technicznie.

10.6 Ochrona klimatu akustycznego

W zakresie ograniczenia wpływu inwestycji na klimat akustyczny zaleca się, m.in.: utrzymanie odpowiedniego stanu technicznego urządzeń emitujących hałas, utrzymanie dróg w dobrym stanie technicznym, eliminowane pracy maszyn i urządzeń na biegu jałowym, prowadzenie działalności wyłącznie w porze dziennej, prowadzenie działalności wewnątrz obiektów budowlanych, korzystanie z urządzeń emitujących mniejszy hałas.

Zgodnie z *Ustawą poś* w przypadku stwierdzenia przez organ ochrony środowiska (na podstawie pomiarów własnych, pomiarów wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska lub podmiotu zobowiązanego do ich przeprowadzenia), że w wyniku prowadzonej działalności przekroczone są dopuszczalne poziomy hałasu organ wydaje decyzję o dopuszczalnym poziomie hałasu dla danej instalacji.

10.7 Ochrona krajobrazu kulturowego i zabytków

Według *Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [12] zabytek jest związanym z działalnością człowieka, lub będącym jego dziełem świadectwem minionej epoki, które ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową, powinno być zachowane. Krajobraz kulturowy, według wyżej wymienionej ustawy, jest przestrzenią ukształtowaną w wyniku działania natury i człowieka, zawierającą elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji. Zabytki oraz krajobraz kulturowy podlegają ochronie. Uwarunkowania ochrony zabytków oraz krajobrazu kulturowego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej powinny być uwzględnione w gminnym programie ochrony nad zabytkami. W przypadku realizacji inwestycji przy obiektach zabytkowych lub w ich sąsiedztwie, na terenach ochrony zgodnie wskazuje się na potrzebę analizy wpływu inwestycji na obszary i obiekty cenne kulturowo. Ponadto na podstawie cytowanej wyżej ustawy konieczne będzie uzgodnienie z właściwym organem ochrony konserwatorskiej zakresu i realizacji prac. Jednocześnie wskazuje się właściwy dobór technik konserwacyjnych przy prowadzeniu inwestycji (prac remontowo-budowlanych, adaptacyjnych, rewitalizacyjnych) przy zabytkach lub w ich sąsiedztwie.

10.8 Ochrona zdrowia i warunków życia ludzi i dóbr materialnych

W zakresie *ochrony zdrowia i życia ludzi* wskazuje się na rozwiązania ochrony przed hałasem i ochrony powietrza atmosferycznego i klimatu. Wybór właściwej lokalizacji w kwestii prowadzenia działalności gospodarczej pozwoli w znacznym stopniu zminimalizować zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Ponadto zaleca się, m.in.: stosowanie się do zasad bhp oraz ogrodzenie obszaru prowadzonych przedsięwzięć przed wtargnięciem osób postronnych. Wskazuje się również na właściwe zabezpieczenie każdej inwestycji pod względem ochrony dóbr materialnych osób trzecich.

11 Metody analizy skutków realizacji postanowień dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzenia

System wdrażania Programu Ochrony Środowiska powinien podlegać na regularnej ocenie poprzez odpowiednio zaplanowane działania monitorujące. Sprawne monitorowanie Programu Ochrony Środowiska wymaga okresowej wymiany informacji pomiędzy jednostkami organizacyjnymi, w zakresie stopnia zaawansowania realizacji poszczególnych zadań. Celem monitoringu jest zatem zbieranie, analizowanie i udostępnianie danych o środowisku i zachodzących w nim zmian, w sposób zapewniający zwiększenie efektywności zaplanowanej polityki środowiskowej. Monitoring jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza on informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska.

Monitorowanie wdrażania postanowień Programu Ochrony Środowiska polegać będzie głównie na działaniach organizacyjno-kontrolnych, do których należą:

- 1) ocena stopnia wykonania zadań (ocena efektywności wykonania zadań)
- 2) ocena zidentyfikowanych problemów oraz podjętych działań w celu ich rozwiązania lub minimalizacji
- 3) ocena rozbieżności pomiędzy założonymi celami, kierunkami i zadaniami, a ich wykonaniem (ocena przyczynowo-skutkowa)

W celu prawidłowego nadzoru nad realizacją opracowanego Programu wyznaczono wskaźniki monitorowania, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych zadań. Dla każdego z wyznaczonych wskaźników określono wartość bazową i docelową, które będą podstawą do opracowania Raportów oraz przyszłych aktualizacji POŚ. Przy ustalaniu wskaźników monitorowania wzięto pod uwagę istniejące uwarunkowania środowiskowe, wyznaczone cele i kierunki interwencji oraz dostępność danych ilościowych i jakościowych.

Jako główne narzędzie służące analizie skutków realizacji zadań POŚ dla Gminy należy wskazać system Państwowego Monitoringu Środowiska. Zgodnie z art. 23 ust. 2 *Ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska* [4] stanowi on system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o stanie środowiska. Monitoring, powinien być prowadzony w sposób cykliczny. Uzyskane w ten sposób informacje zgodnie z art. 9 ust. 1 *Ustawy ooś* [1] podlegają udostępnianiu. Ponadto informacje te są uwzględniane w raportach o stanie środowiska w Polsce opracowywanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska nie rzadziej niż raz na 4 lata. Raporty te zgodnie art. 25 ust. 1 pkt 3b *Ustawy ooś* udostępniane są w Biuletynie Informacji Publicznej. System oceny skutków środowiskowych realizacji POŚ dla Gminy Uścimów powinien być oparty na odpowiednio dobranych wskaźnikach presji, stanu i reakcji. Oprócz monitoringu państwowego jako narzędzie służące monitorowaniu skutków funkcjonowania obiektów i urządzeń w środowisku należy wskazać analizę (monitoring) porealizacyjną - instrument mający na celu praktyczną weryfikację ustaleń/zaleceń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

12 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w dokumencie

Z uwagi na fakt, że dla realizacji zadań ujętych w Programie nie przewiduje się negatywnego oddziaływania na środowisko, nieuzasadnione jest proponowanie działań alternatywnych. Alternatywą dla rozwiązań zawartych w dokumencie może być tzw. wariant zerowy, czyli brak realizacji zaplanowanych zadań. Należy jednak zaznaczyć, że w przypadku wyboru tego wariantu, stan środowiska może ulec pogorszeniu.

13 Spis tabel

Tabela 1. Klasyfikacja stref w ramach oceny jakości powietrza w strefie lubelskiej za rok 2019.	8
Tabela 2. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez źródła hałasu z wyłączeniem hałasu powodowanego przez statki powietrzne i linie elektroenergetyczne, wyrażone wskaźnikami mającymi zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki ochrony przed hałasem.	9
Tabela 3. Wyniki pomiarów PEM w roku 2019.	11
Tabela 4. Ogólna charakterystyka JCWPd nr 75.	11
Tabela 5. Ocena stanu JCWPd na obszarze Gminy Uścimów.	12
Tabela 6. Punkty monitoringu wód podziemnych w pobliżu Gminy Uścimów.	12
Tabela 7. Charakterystyka GZWP Niecka Lubelska (Chełm-Zamość).	14
Tabela 8. Charakterystyka JCWP na obszarze Gminy Uścimów.	16
Tabela 9. Ocena stanu monitorowanych JCWP na obszarze Gminy Uścimów.	17
Tabela 10. Charakterystyka studni wodociągowych Gminy Uścimów.	19
Tabela 11. Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Uścimów w latach 2016–2019.	19
Tabela 12. Gospodarowanie ściekami na terenie Gminy Uścimów w latach 2016 – 2019.	19
Tabela 13. Instalacje mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku położone w województwie lubelskim.	21
Tabela 14. Instalacje do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych położone w województwie lubelskim.	22
Tabela 15. Informacja o odebranych odpadach komunalnych z terenu Gminy Uścimów w latach 2018 - 2019.	23
Tabela 16. Podmioty odbierające folię rolniczą z terenu Gminy Uścimów.	24
Tabela 17. Problemy w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza.	29
Tabela 18. Problemy w zakresie zagrożenia hałasem.	29
Tabela 19. Problemy w zakresie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.	29
Tabela 20. Problemy w zakresie gospodarowania wodami.	30
Tabela 21. Problemy w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.	30
Tabela 22. Problemy w zakresie zasoby geologiczne.	30
Tabela 23. Problemy w zakresie gleby.	31
Tabela 24. Problemy w zakresie gospodarki odpadami.	31
Tabela 25. Problemy w zakresie zasobów przyrodniczych.	32
Tabela 26. Problemy i zagrożenia w zakresie poważnych awarii.	32
Tabela 27. Potencjalne oddziaływania zadań wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Uścimów na poszczególne komponenty środowiska.	34

14 Spis rysunków

Rysunek 1. Podział województwa lubelskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza.	7
Rysunek 2. Zasięg występowania JCWPd względem Gminy Uścimów.	12
Rysunek 3. Zasięg występowania GZWP względem Gminy Uścimów.	13
Rysunek 4. Wody powierzchniowe oraz mokradła na terenie Gminy Uścimów i w okolicy.	15
Rysunek 5. Zasięg występowania JCWP względem Gminy Uścimów.	16
Rysunek 6. Formy ochrony przyrody w Gminie Uścimów.	27

15 Wykaz aktów prawnych

- [1] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2020 poz. 283)
- [2] Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz.U. 2020 poz. 1219 ze zmianami)
- [3] Ustawa z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2019 poz. 1295 ze zmianami)
- [4] Ustawa z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2019, poz. 1355 ze zmianami)
- [5] Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych (Dz. U. 2020 poz. 981 ze zmianami)
- [6] Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2020 poz. 310 ze zmianami)
- [7] Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. 2019 poz. 1437 ze zmianami)
- [8] Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. 2019 poz. 2010 ze zmianami)
- [9] Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701 ze zmianami)
- [10] Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2019 poz. 1579 ze zmianami)
- [11] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2020 poz. 55 ze zmianami)
- [12] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2020 poz. 282 ze zmianami)
- [13] Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz.U. 2019 poz. 1862 ze zmianami)
- [14] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2019 poz. 1839)
- [15] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. 2012, poz. 1031 ze zmianami)
- [16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 stycznia 2010 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz.U.2010 nr 16 poz. 87)
- [17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014 poz. 112)
- [18] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448)
- [19] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017 poz. 2294)
- [20] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167)
- [21] Rozporządzenie ministra środowiska z dnia 15 grudnia 2017 r. w sprawie poziomów ograniczenia składowania masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (Dz.U. 2017, poz. 2412)
- [22] Uchwała nr 92 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Założeń do Programu przeciwdziałania niedoborowi wody na lata 2021-2027 z perspektywą do roku 2030” (M.P. 2019 poz. 941)
- [23] Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2020 poz. 2361)

16 Bibliografia

- 1) Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, 2015
- 2) Strategia rozwoju województwa lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- 3) Plan zagospodarowania przestrzennego województwa lubelskiego, Zarząd Województwa Lubelskiego 2015
- 4) Regionalna strategia innowacji województwa lubelskiego do 2020 roku
- 5) Program rozwoju turystyki w województwie lubelskim do 2020 roku z perspektywą do 2030 r., 2016
- 6) Raport o stanie województwa lubelskiego w 2017 roku
- 7) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Uścimów, Lublin 2002
- 8) Ogólne kierunki działania Inspekcji Ochrony Środowiska w latach 2016-2020, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, 2015
- 9) Program państwowego monitoringu środowiska województwa lubelskiego na lata 2016-2020, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie, Lublin, grudzień 2015
- 10) Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubelskim za rok 2019, GIOŚ, Lublin 2020
- 11) Kodeks przeciwdziałania uciążliwości zapachowej, Departament Ochrony Powietrza i Klimatu, Warszawa 2016
- 12) Lista substancji i związków chemicznych, które są przyczyną uciążliwości zapachowej, Zwoździak, J. *et al.* 2016
- 13) Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Uścimów na lata 2015-2022
- 14) Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2010 (z perspektywą do 2030), Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2015
- 15) Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa lubelskiego w roku 2018, GIOŚ, Lublin, grudzień 2019
- 16) Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa lubelskiego (projekt)
- 17) Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych za rok 2019
- 18) Karta informacyjna JCWPd 75
- 19) Charakterystyka geologiczna i hydrogeologiczna zweryfikowanych JCWPd, Państwowy Instytut Geologiczny, 2009
- 20) Wyniki badań jakości wód podziemnych w 2019 r.
- 21) Informator PSH: Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB 2017
- 22) Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, 2016
- 23) Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu
- 24) Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2014-2019 na podstawie monitoringu.
- 25) Rola Kanału Wieprz-Krzna w gospodarce wodnej regionu, Pichla A. 2011
- 26) Wpływ Kanału Wieprz-Krzna na właściwości fizyczno-chemiczne i biologiczne wód w wybranych zbiornikach retencyjnych, Solis, M. 2012
- 27) Stan i perspektywy funkcjonowania kanału Wieprz-Krzna, Michalczyk, Z. 2015
- 28) Strategia Rozwoju Gminy Uścimów na lata 2012-2020, Uścimów 2012
- 29) Ocena obszarowa jakości wody na terenie Gminy Uścimów za 2019 r.
- 30) Ocena jakości wody z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, Gmina Uścimów, 2020 r.
- 31) Aktualizacja krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych - AKPOŚK 2017
- 32) Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju, KZGW, Warszawa, sierpień 2016 r.
- 33) Morfogeneza sieci rzecznej obszaru woj. Białkopodlaskiego w nawiązaniu do prawdopodobnego przebiegu deglacji, Falkowski, E. *et al.* 1987
- 34) Neotectonics of Poland: an overview of active faulting, Zuchiewicz, W. *et al.* 2016

- 35) Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2018 r., Państwowy Instytut Geologiczny, 2019
- 36) Raport z III etapu realizacji zamówienia "Monitoring chemizmu gleb orných w Polsce w latach 2015-2017, IUNG, Puławy, kwiecień 2017
- 37) Lista instalacji komunalnych Marszałka Województwa Lubelskiego prowadzona na podstawie art. 38b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2019 poz. 701 ze zmianami)
- 38) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Uścimów za 2018 r.
- 39) Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Gminy Uścimów za 2019 r.
- 40) Uchwała nr XVI/100/2020 Rady Gminy Uścimów z dnia 13 lutego 2020 r. w sprawie uchwalenia „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Uścimów (Dz.Urz. Woj. Lub. 2020 poz. 1280)
- 41) Program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Uścimów na lata 2019-2032, Warszawa 2019
- 42) Krajowy plan gospodarki odpadami 2022, Warszawa, 2016
- 43) Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, 2014
- 44) Raport o stanie lasów w Polsce 2018
- 45) Poradniki ochrony siedlisk i gatunków: Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie)
- 46) Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz plan działań na lata 2014–2020, Ministerstwo Środowiska, 2014
- 47) Projekt budżetu Gminy Uścimów na 2020 rok
- 48) Uchwała nr XXV/154/2021 Rady Gminy Uścimów z dnia 21 stycznia 2021 r. w sprawie uchwały budżetowej na rok 2021
- 49) Renaturyzacja wód, podręcznik dobrych praktyk renaturyzacji wód powierzchniowych, PGWWP, 2020
- 50) Działania łagodzące i kompensujące wpływ inwestycji na środowisko

Wykorzystane portale mapowe:

Portal mapowy Narodowego Instytutu Dziedzictwa mapy.zabytek.gov.pl/nid/

Geoportal Infrastruktury Informacji Przestrzennej geoportal.gov.pl

Portal Geologia PIG-PIB geologia.pgi.gov.pl

System Przetwarzania Danych Państwowej Służby Hydrogeologicznej PIG-PIB spd.pgi.gov.pl

Hydroportal Informatycznego Systemu Osłony Kraju mapy.isok.gov.pl

Geoserwis Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska geoserwis.gdos.gov.pl

System Monitoringu Suszy Rolniczej IUNG Mapa podatności na suszę susza.iung.pulawy.pl

Bank Danych o Lasach bd.lasy.gov.pl

Instytut na rzecz ekorozwoju: ine.eko.org.pl

Zespół Lubelskich Parków Krajobrazowych parki.lubelskie.pl

Strona Gminy Uścimów uscimow.org.pl, uguscimow.bip.lubelskie.pl

OZE Gminy Uścimów oze.uscimow.eu

25.11.2020 Włocławek

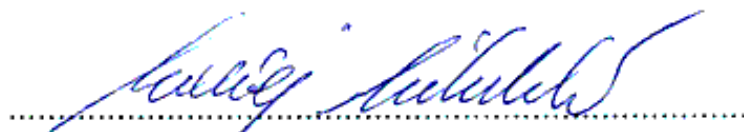
(miejscowość, data)

OŚWIADCZENIE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1f ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2020 poz. 283), w związku z art. 74a ust. 2 ww. ustawy oświadczam, że:

- *ukoń czyłam/-łem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, co najmniej studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie na kierunkach związanych z kształceniem w obszarze:
- a) nauk ścisłych z dziedzin nauk chemicznych;
  - b) nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi;
  - c) nauk technicznych z dziedzin nauk technicznych z dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria środowiska;
  - d) nauk rolniczych, leśnych i weterynaryjnych z dziedzin nauk rolniczych, nauk leśnych
- *ukończyłam/-łem, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym i nauce, studia pierwszego stopnia lub studia drugiego stopnia, lub jednolite studia magisterskie i posiadam co najmniej 3-letnie doświadczenie w pracach w zespołach autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko, lub byłam/-łem co najmniej pięciokrotnie członkiem zespołów autorów przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko lub prognozy oddziaływania na środowisko.

Jestem świadoma/-my odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis autora prognozy oddziaływania na środowisko, a w przypadku zespołu autorów – kierującego tym zespołem)

*niewłaściwe skreślić